

Promise

Voor Bijbels denken in de gezondheids(zorg) 30ste jaargang nr 3 (juli 2014)

In dit nummer:

Vreugde verandert alles

Homoseksualiteit

Eer en respect,

de meest verwaarloosden

Vreugde veran

De mate van vreugde is vergelijkbaar met de temperatuur van een oven. Bij het koken kiezen we zorgvuldig de ingrediënten, maar uiteindelijk bepaalt vooral de temperatuur van de oven het resultaat. Vreugde is de modulator van alle positieve veranderingen. De mate van vreugde is uiteindelijk bepalend ervoor of onze inspanningen productief en duurzaam blijken te zijn. Misschien ben je hier sceptisch over, misschien denk je: waarom zou dan een dergelijke belangrijke factor bijna nooit opgemerkt zijn in de kerk?

Vreugde opbouwen wordt meestal niet beschouwd als een geestelijke taak. Vreugde wordt zelden gezien als een belangrijk instrument bij karakterveranderingen. Toch gaf Jezus vreugde aan als een belangrijk onderdeel van Zijn onderwijs en een centraal kenmerk van gebed. “Deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat Mijn blijdschap in u zal blijven en uw blijdschap volkomen zal worden” (Joh.15:11). “Maar nu kom ik naar U toe en spreek dit in de wereld, opdat zij ten volle Mijn blijdschap in zichzelf mogen hebben” (Joh.17:13).

Vanuit de werking van de hersenen gezien, stimuleert vreugde de groei van de hersenen die betrokken zijn bij karaktervorming, versterking van de identiteit en moreel gedrag. Als we de bedoeling hebben door hersenveranderingen het

karakter te veranderen, dan wordt dat het beste ontwikkeld en bestendig door vreugdevolle relaties.

Het zou zo kunnen zijn dat we niet hetzelfde bedoelen met het woord ‘vreugde’. Veel definities van vreugde worden vrij statisch beschreven, bijvoorbeeld net als de smaak van zout. Vanuit de werking van de hersenen gezien is vreugde veel meer een dynamische, relationele ervaring. Vreugde is een beleving van blij zijn, die versterkt wordt tussen twee personen die blij zijn dat ze bij elkaar zijn. Vreugde heeft te maken met relaties. Grote vreugde uit zich in lachen, spelen en liefde. Men vindt weinig vreugde in depressie, agressie en schaamte. Vreugde wordt net als iedere inwendige kracht gecombineerd met andere ervaringen om zo tot verschillende uitingen van vreugde te komen, maar het kenmerk van vreugde is dat we deel hebben aan de blijdschap van iemand, die blij is bij ons te zijn. Vreugde doet ogen twinkelen en geeft vorm aan relaties.

Vreugde is net zo krachtig als wanneer we pijn ervaren. Het doet ons gevoel goed,

als er iemand het fijn vindt om bij ons te zijn, als we lijden. Als we in de armen van een vriend vallen die net als wij zich gehaast heeft naar de spoedeisende hulp, om te wachten of een geliefde overleeft, huilen we van opluchting, maar het is vreugde. Er is iemand bij ons, we zijn niet alleen. Vreugde laat ons blij zijn met mensen die blij zijn en huilen met mensen die huilen, we voelen ons diep verbonden. Misschien is het door het gebrek aan waardering voor dit relationele karakter van vreugde, dat we onze geestelijke ontwikkeling geneigd zijn te zien als een eenzame ervaring en daarom vreugde niet zien als een geestelijke activiteit.

Twee redenen voor weinig vreugde

We zien niet vaak dat christenen vreugde oefenen en ontwikkelen. De aanwezigheid van weinig vreugde kan hiermee te maken hebben, maar is veel meer het gevolg van het feit dat we vreugde niet vast kunnen houden. De vreugde die we verzameld, opgebouwd hebben in het natuurlijk verloop van ons leven is vergelijkbaar met warmte die in een niet geïsoleerd huis gemakkelijk ontsnapt door open ramen en deuren. Het is gemakkelijk om verliefd te worden, maar veel moeilijker om vreugde vast te houden en om echtscheiding te voorkomen. Het is gemakkelijk mensen te enthousiasmeren voor de kerk, maar het is moeilijker om ze daar te houden. Het

Vreugde is de modulator van alle positieve veranderingen.

dert alles

gaat hier om de relationele vaardigheden die nodig zijn om verlies van vreugde te voorkomen; deze zijn moeilijker te leren dan de betrekkelijke eenvoudige principes voor het opbouwen van vreugde.

Omdat vreugde relationeel is, betekenen langere onderbrekingen in onze relatie minder vreugde. Als we in contact komen met ijskoud water kan dat soms na enige tijd dodelijk zijn, maar de temperatuur van het water maakt niet uit als we maar heel even in contact met het water komen. Het geheim van het warm blijven is het zoveel mogelijk beperken van het temperatuurverlies en blootstelling aan de kou. Zwemvaardigheden helpen ons om snel uit het water te komen, hoewel zwemmen in de eerste plaats niets met warmteverlies te maken lijkt te hebben. Om in vreugde te blijven, moeten we vaardigheden hebben om snel naar vreugde terug te kunnen keren.

De vaardigheden die ons ervoor behoeden om vreugde te verliezen en ons snel weer terug te brengen naar vreugde zijn vooral van belang bij verstoorde relaties. We moeten ons verstand gebruiken en het probleem bekijken vanuit onze relaties, want onze relatie is altijd belangrijker dan het probleem. We moeten getraind zijn om in de eerste plaats de liefde te bewa-

ren als we pijn hebben, overstuur zijn en met problemen geconfronteerd worden, vooral als het gaat om problemen die door mensen zijn veroorzaakt. Een baby zal iedere keer als er een probleem is alleen maar schreeuwen zonder zich te bekommeren om de relatie. We moeten leren om snel weer terug te keren naar vreugde. Gelukkig kunnen dezelfde relationele hersencircuits die vreugde kunnen ontwikkelen, ons ook helpen terug te keren naar vreugde, als we goede voorbeelden kennen in ons leven. Als we geen voorbeelden kennen die ons zouden kunnen helpen om midden in de problemen vreugde vast te houden, zullen we merken dat vreugde snel verdwijnt en dat is niet bevorderlijk voor onze karaktervorming.

Waarom hebben we niet veel nagedacht over vreugde?

Theologisch gezien is het Amerikaanse en westerse christendom opgegroeid onder de invloed van de 'vrije wil' filosofie, die vooral gericht was op het verstand, de wil en de keuze in alle discussies over redding en verandering. De Puriteinen, die sterk beïnvloed zijn door William Ames, waren aanhangers van de 'vrije wil' leer en hun aandacht voor de vrije wil en keuze zijn nog steeds in de Amerikaanse theologie terug te vinden. Het is geen wonder dat Billy Graham zijn blad Decision noemde.

Vanuit het perspectief van de hersenwerking bekeken, zijn rede, wil en keuzes neurologisch gezien zwakke schakels. De wil is een grillige corticale (hersenschors) functie die begint te verdwijnen zodra we een beetje slaperig zijn. De wil speelt een ondergeschikte rol in de hiërarchie van de hersencontrole, en speelt bij veranderingen in karakter of identiteit slechts een geringe rol. Goede bedoelingen zijn vaak de eerste zaken die onder druk komen te staan bij een laag vreugdeniveau. Zo vergeten veel mensen onder de chemische werking van twee biertjes hun goede voornemen om na drie biertjes te stoppen met drinken. Intense emoties, vermoeidheid, nieuwe ontwikkelingen en nog veel andere factoren ontwrichten de beste bedoelingen van hersenen met een laag vreugdeniveau. Als mensen niet doen wat ze van plan zijn wordt het vaak beschouwd als een gebrek aan een goed ontwikkeld karakter. De visie van de 'vrije wil' aanhangers is vernieuwing van visie en bedoelingen om het de volgende keer beter proberen te doen.

De 'vrije wil' visie komt vooral voort uit middeleeuwse opvattingen, waarbij men aannam dat de mens slechts één wil heeft. De Bijbel en onze hersenen wijzen ons erop dat er meer dan één wil werkzaam is. Bijvoorbeeld in de Shema (geloofsbelijdenis) in Deut. 6:5 worden we opgedragen de Heer lief te hebben met ons hart én onze ziel en geheel onze kracht. Dit zou niet logisch zijn als het hart en de ziel tot op zekere hoogte geen eigen wil zou kennen. Het is ook overduidelijk dat er verschillende willen zijn in ons brein. Wat een deel van de hersenen wil, wordt niet altijd gedeeld door andere delen die vaak andere prioriteiten, motieven en keuzes hebben. Maar zelfs in het geval dat 'onze willen' tot overeenstemming zouden komen, dan nog is het niet gemakkelijk door de wil een karakterverandering tot stand te brengen. Het brein is zodanig 'bedraad' dat ons karakter vooral in de eerste plaats veranderd wordt door de liefde- en verbondenheid-circuits. Liefde en bevestiging zijn bijzonder belangrijk en verbonden met een toename van vreugde. Deze op vreugde gebaseerde verandering leidt ons altijd in de richting van meer gaan lijken op de ander van wie we houden.

Vreugde wordt zelden gezien als een belangrijk instrument bij karakterveranderingen.

Vreugde verbindt wetenschap en geestelijke vorming

Een kleine gemeenschap van counselors, pastoraal werkers, docenten, de staf van het Shepherd's House en Jane Willard zijn gestart met het ontwikkelen van een veranderingsmodel, het Life Model genaamd. Dit model is gericht op de behoefte van een gemeenschap met verschillende generaties, de interactieve aanwezigheid van God en een groep van essentiële neurologische vaardigheden die bij relaties van belang zijn. Het Life Model werd ontwikkeld door na te gaan waarom hoog gemotiveerde mensen die dezelfde geestelijke en psychologische hulp kregen, niet allemaal tot karakterveranderingen kwamen, of in staat waren die veranderingen te behouden. We ontdekten dat mensen die geen relaties hadden met mensen die blij waren bij hen te zijn, min-

der gauw tot verandering kwamen dan zij, die veel vreugdevolle relaties hadden. In dit artikel probeer ik u duidelijk te maken dat vreugde de beste maatstaf is van de draagkracht voor een positieve blijvende verandering. Ik gebruik daarbij het model van dr. Dallas Willard.

Volgens dr. Dallas Willard zijn voor geestelijke vorming vooral van belang: visie, doel en middelen (VDM). Een steeds terugkerende discussie tussen het echtpaar Jane en Dallas Willard over dit onderwerp spitste zich steeds toe op de moeilijkheid voor emotioneel verwonde mensen om de betekenis van geestelijke netwerken voor

hen duidelijk te maken. Dallas was steeds geneigd te spreken over zwakte en over de noodzaak om geestelijke discipline als een prioriteit te stellen.

Geestelijke vorming en hersenwetenschap hebben veel gemeenschappelijk als het gaat om middelen. Welke middelen we ook kiezen, wat van belang is dat daardoor daadwerkelijk de hersenwerking verandert op een manier die de hersenen in eerste instantie als normaal en wezenlijk ervaren. Om angsten, zorgen en stress te voorkomen moeten de hersenpatronen diepgaand verbonden zijn. Geestelijke vorming bevordert en ondersteunt een diepere vrede en vreugde in de mate het hersenpatronen verandert. Aangezien Diegene die onze menselijke geest geschapen heeft ook ons brein geschapen heeft, zal dat wat goed is voor onze geest ook

dat Dallas vasthield door het werken aan zijn taken? Waar we zeker van zijn is dat wat de capaciteit van vreugdevolle relaties vermindert, de behoefte vergroot aan mogelijkheden en middelen tot verandering om vreugdevol te zijn en ook aansluit bij de zwakte van ons brein.

Hoe vaker onze hersenen kraken als we proberen na te denken, en hoe vaker we vergeten wat we weten en hoe meer onze wilsconflicten duidelijk worden, des te moeilijker het zal zijn om te veranderen door voornemens. Laten we eens bekijken welke mogelijke theologische en neurologische oorzaken er zijn waardoor we het moeilijk vinden om een oplossing te vinden voor karakterverandering bij instabiele mensen met een lage vreugdecapaciteit.

Het Life Model maakt geestelijke groei goed voor ons brein

In het Life Model is emotionele volwassenheid een onderdeel van het geestelijk geheel in plaats van een apart fenomeen. Onze ontwikkeling van het op vreugde gebaseerde relationele model voor geestelijke vorming en emotionele karaktervorming is opgebouwd uit oefeningen die uitbreiding en versterking van relationele vaardigheden van de hersenen tot doel hebben. Vreugde activeert het sociale betrokkenheidssysteem van de hersenen en bereidt ons voor ons te verbinden met God en anderen. Omdat de hersenontwikkeling vooral relationeel functioneert,

leiden relationeel gerichte activiteiten die het meest geschikt zijn voor geestelijke vorming, ook tot verandering van de hersenen.

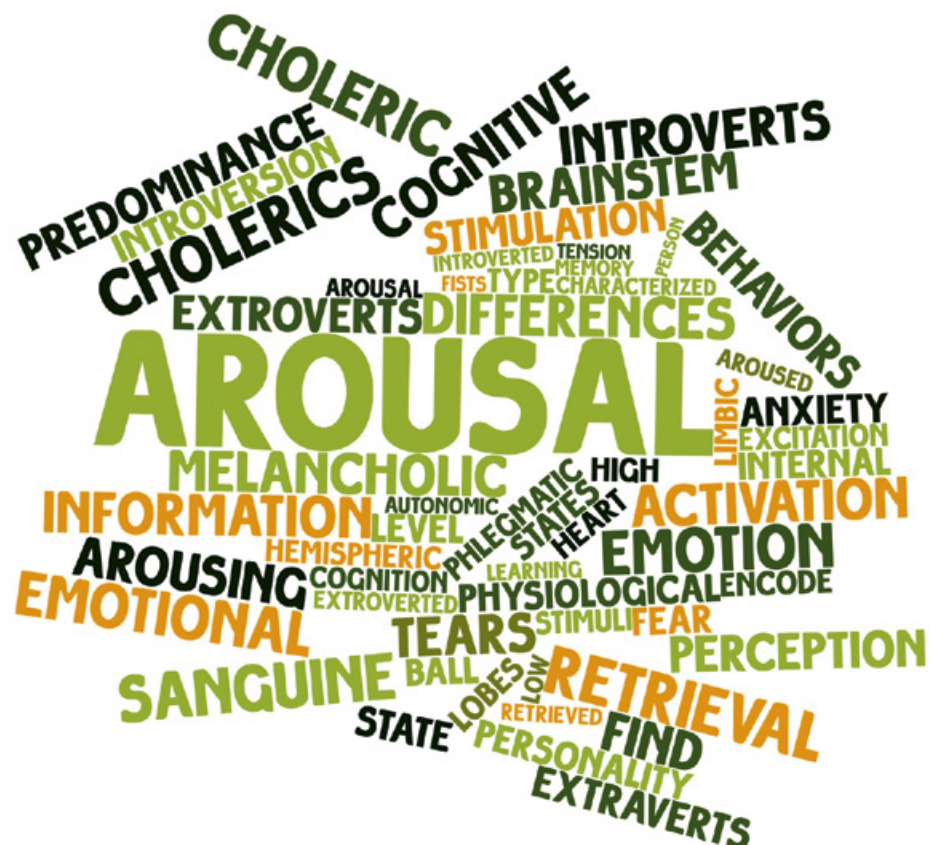
We weten dat verkeerde relationele ervaringen de geestelijke ontwikkeling belemmeren. We kunnen er nu aan toevoegen dat vreugdevolle relaties ook gevolgen hebben voor ons geestelijke karakter, net als de ontwikkeling van fundamentele relationele vaardigheden. De fysieke volwassen hersenen worden als het ware gevormd net zoals een beeldhouwwerk, in vorm, mogelijkheden en chemie. Intieme interacties in onze belangrijkste relaties geven door middel van non-verbale communicatie vreugde door van de ene generatie tot de volgende door het 'moederhart' (de cingulaire schors) van de hersenen. Dit 'moederhart' is een cluster van relationele vaardigheden, die we, als we ze bezitten, vanzelfsprekend vinden, en die we, als ze bij een ander ontbreken, vaak veroordelen als een gebrek aan karakter. Deze vreugdevolle relaties zijn de basis voor karakterontwikkeling en zijn motiverend om een verkeerd gevormd karakter, indien nodig, te veranderen.

Het volgende bewerkte fragment uit 'Vreugde begint hier' (1) zal ons helpen te begrijpen, hoe het komt dat die vreugdevolle relationele vaardigheden soms plotseling moeilijker beschikbaar zijn en waarom we als een effectief middel tot verandering willen, moeten bedenken

goed zijn voor ons brein, maar meestal hebben we de geestelijke ontwikkeling niet bekeken als een betere manier van hersenwerking.

Dallas beschikte over een geweldige visie, en die visie maakte hem een bekroond christelijke auteur. Dallas had ook een duidelijk voornemen, zijn wil om God te volgen was sterk. Ik heb gemerkt dat mensen met een grootse visie en een sterke wil zelfs met bescheiden middelen, toch grote veranderingen teweegbrengen. Maar hoe zit het met die vele mensen met een vage, onduidelijke visie en zwakke, weifelende voornemens? Zou het zo kunnen zijn dat voor hen de middelen net zo uitgewerkt moeten worden als de visie die Dallas had? Moet de kracht van onderlinge vreugde het zwakke ondersteunen op dezelfde manier als het voornemen

dat we vreugde en ook de relationele vaardigheden bewust moeten inzetten om duurzaam in een vreugdetoestand te blijven, zodat ze bestendig zijn in een wereld met weinig vreugde.

“ Veel vaardigheden bestaan niet meer. Vaardigheden zoals jagen met een speer, spinnen, het scherpen van een zaag, melken, schrijfkunst, wekken, met naald en garen werken, zaaien uit je hand, spinnen, bakken, hout bewerken, zeilen, waren allemaal vaardigheden die bijna alle kinderen geleerd hebben of ten minste gezien en begrepen hebben. Net zo nuttig als deze vaardigheden op een bepaald moment in de geschiedenis waren, zo mogen ze in onze ontwikkeling niet worden gemist. Zo zijn er enkele specifieke hersenvaardigheden nodig voor onze menselijke identiteit, die vooral met menselijke interactiepatronen te maken hebben.

‘FACE to FACE’ interacties worden steeds zeldzamer

Er is niet veel fantasie voor nodig om de verschillen te zien tussen onze wereld en de wereld van honderd jaar geleden. Gezinnen aten samen en waren lange tijd in dezelfde ruimte. Het was een wereld waar familieleden vlakbij elkaar woonden. Mensen brachten het grootste deel van de dag door met ‘face to face’ contacten. Weliswaar waren er heel wat plaatsen met een laag vreugdeniveau, het enorme aantal ‘face to face’ interacties gaven veel mogelijkheden tot het verspreiden van vreugde-vaardigheden.

Elk pasgeboren kind begint het leven met een bijna totale afwezigheid van relationele vaardigheden. Waar kinderen zestig jaar geleden vrijwel al hun tijd doorbrachten met spelen en het vergelijken van

vaardigheden, besteden ze nu het grootste deel van hun tijd aan machines, die geen relationele vaardigheden of bewustzijn van de aanwezigheid van het kind bezitten. Baby’s kijken televisie, ze zien films in groep één en op de dagopvang, in de kerk, thuis, en bij een oppas. De gemiddelde inwoner in de Verenigde Staten kijkt vijf uur per dag televisie en is dan nog eens vijf uur bezig met andere digitale schermen.

De manieren voor een succesvolle overdracht van vreugde in de hersenen zijn beperkt. Televisie, computers, film, boeken en videospelen kunnen geen relationele vaardigheden doorgeven. Vreugdevaardigheden worden niet doorgegeven via media, internet, webcams of zelfs telecommunicatie. We kunnen baby’s niet opvoeden via internet of televisie, net zo min als we baby’s op een dergelijke manier kunnen maken.

Relationele vaardigheden worden in de meeste kerken zelden geleerd, omdat de meeste christenen slechts zelden bij elkaar zijn op een manier die bevorderend is voor het ontwikkelen van relaties. De meeste mensen in de kerk blijven in hun ‘comfort zone’. De meeste mensen die zichzelf christen noemen zien zelfs de kerk niet als een belangrijke bron voor relationele vaardigheden.

De prefrontale cortex van onze hersenen is het middelpunt voor vreugde en relationele vaardigheden

De ventromediale prefrontale cortex (deel aan de binnenzijde van de prefrontale schors, een gebied voor in de grote hersenen. Het gebied wordt met name in verband gebracht met de regulering van emoties) ligt boven onze ogen en heeft de belangrijke taak uit te maken wat de minst schadelijke oplossing is voor elke

situatie. Dit schade-controle-systeem in onze hersenen moet worden gevormd door het volledige scala van vreugdevaardigheden. Een deel van dit vermogen is het vanuit moeite terugkeren naar vreugde (2). Naar vreugde terugkeren is de manier waarop we een relatie redden als anderen niet blij met ons zijn. Als een klasgenote zegt dat je haar stom zit, dan voelen we de vreugde uit ons wegvloien. De ventromediale prefrontale cortex zal moeten besluiten hoe te reageren, en dat gebeurt door te kijken naar de rolmodellen die we thuis, op school of in de kerk geleerd hebben. We kunnen grof terugschelden, ons terugtrekken of we kunnen naar onze leerkracht of moeder gaan. Ons identiteitscentrum in onze hersenen in de prefrontale cortex overweegt de voorbeelden die we in het verleden gezien hebben en kiest de minst pijnlijke oplossing. Dit

De manieren voor
een succesvolle over-
dracht van vreugde
in de hersenen zijn
beperkt.

controlesysteem werkt non-verbaal, dat betekent dat het niet gaat bedenken wat onze ouders of de kerk eerder gezegd hebben, het overweegt voorbeelden uit het verleden die bekend zijn. Misschien heeft ons brein ons wel nooit geleerd dat de beste oplossing is: terugkeren naar vreugde. Je zou grof kunnen antwoorden: “Daar ben jij te dom voor, om dat te weten” en misschien zullen je vrienden daar misschien om moeten lachen.

Maar reageren we dan vanuit onze eigen identiteit, en worden we rustig van het terugschreeuwen? Hebben we zo een manier gevonden om zo tot vreugde terug te keren door onze klasgenote te beledigen? Als we niet geleerd hebben om zo na te denken over onze identiteit zal onze ventromediale prefrontale cortex, onze schade-controle-computer, dergelijke iden-

titeitsopties niet overwegen. En toch kan dit slimme systeem geleerd worden om te zoeken naar mogelijkheden die het ervoor niet kende. Zelfs als we niet beschikken over alle vaardigheden om terug te keren naar vreugde, kunnen we stand houden door nieuwe oplossingen te vinden met een identiteit die zegt: “Ik reageer zachtmoedig op zwakheid”. Als we mensen worden die zachtmoedig op zwakheid reageren, dan zal iedere confrontatie met zwakheid ons willen leren zachtmoedig te reageren, vooropgesteld dat onze prefrontale relationele circuits actief zijn.

Zelfs als we niet alle vaardigheden hebben

om terug te keren naar vreugde, kunnen we bedenken: ‘Er moet een manier zijn om zachtmoedig te reageren’. Als God altijd bij ons is kan een ‘Immanuel’ ervaring ons helpen op een nieuwe manier te reageren. We kunnen deze vaardigheden door God verwerven, omdat Jezus de leemten in de vaardigheden die we hebben door onze familie, school en kerk, wil aanvullen zodat we het terugkeren naar vreugde in de praktijk kunnen oefenen met anderen.

Stel dat we totaal vergeten God erbij te betrekken of dat onze relationele circuits niet functioneren als onze klasgenote zegt dat ons haar er stom uitziet. Misschien kunnen we als we thuis komen onze familie om raad vragen hoe zij zouden reageren, of ons even terugtrekken om met God te overleggen hoe we beter hadden

kunnen reageren. We kunnen vaardigheden leren vóór, tijdens of na een incident als onze identiteit vreugdevol wil zijn en we nog niet weten hoe.

Wat kunnen we verwachten als relationele vaardigheden verdwijnen?

Als relationele vaardigheden afnemen heeft dat grote gevolgen voor de manier waarop mensen met elkaar omgaan. Deze veranderingen worden voor de mensen in kwestie vaak niet opgemerkt. Voor hen 'is dit nu eenmaal hoe mensen zijn'. Zonder relationele vaardigheden zal macht steeds aantrekkelijker worden en de term 'dat was krachtig' zal ongeveer ieder gedrag rechtvaardigen. Een toenemende interesse in macht zal uitmonden in lagere vreugdeniveaus omdat mensen steeds meer op een egocentrische manier zullen opkomen voor hun rechten. Wraakgedachten en misdaden zullen gemakkelijk toenemen omdat men geen relationele vaardigheden heeft. Men krijgt eerder problemen met mensen dan dat men van hen houdt. Vermindering van de vreugde-vaardigheden zal altijd leiden tot meer geweld en agressief gedrag.

Ontwikkeling van emotionele binding leidt er toe dat mensen meer samen doen, ook hoe ze spreken of zich kleden. Ze kunnen hun emoties en woede laten zien zonder zich te schamen. Zelfbeheersing en gezond verstand gaan samen op. De vreugdeniveaus zullen dalen als iemand de vaardigheid om zichzelf tot rust te brengen verliest. Als rust steeds zeldzamer wordt zullen de rijken proberen steeds

meer stilte-retraites te bezoeken om hun rijkdom te demonstreren. Tegelijkertijd verheffen de krachtige op macht beluste mensen zich boven de wet en worden steeds meer op zichzelf gericht. Men vertoont steeds meer autistisch gedrag en steeds minder volwassenheid. Men raakt steeds meer gewend aan teveel eten en andere verslavingen waardoor het gewicht toeneemt en de gezondheid achteruit gaat. Samen met elkaar eten zal steeds minder worden. Medicijnen en andere niet-relationele oplossingen zullen in toenemende mate nodig zijn om emoties en concentratie te beheersen. Mensen hebben geen flauwe notie van wat hen echt bevredigt of hoe ze vreugde in hun leven moeten vasthouden met als gevolg dat de vreugde-niveaus zullen dalen.

Bij lagere vreugde-vaardigheden kunnen we het volgende verwachten:

- Functionaliteit vervangt het belang van een relatie.
- Het oplossen van problemen vervangt herstel van vreugde.
- Scholen zijn druk met het managen van problemen in plaats van het opvoeden van kinderen.
- Zelfrechtvaardiging is de gedragsnorm.
- Het ideaal is een pseudo-identiteit.
- Narcisme neemt toe.
- Onopgeloste conflicten nemen toe.
- Verslavingen nemen toe.
- Kerken vertonen een gebrek aan relationele vaardigheden.

Kerken gaan op drie manieren te gronde als de leden een terugkeer naar vreugde

devaardigheden missen. Ten eerste: de onmogelijkheid om terug te keren naar vreugde betekent dat de kerkleiders de vaardigheid missen om te verwerken wat ze voelen en in een relationele modus blijven als ze herstellen van een situatie waarvan zij overstuur zijn. Emoties worden gauw versterkt en de problemen lopen uit de hand. Ten tweede: zonder relationele vaardigheden gaan mensen steeds meer regels maken in plaats van zoeken naar meer vreugdevolle relationele oplossingen om problemen de baas te worden. In tijden van veranderingen en van crisis zullen zij, die de regels maken en het beste opvolgen, winnen, maar vaak ten koste van een groot aantal mensen, dat de kerk verlaat. Ten derde: angst verbreid zich, onder het mom van geestelijke begeleiding, dienstverlening en bedieningen. De onmogelijkheid om terug te keren naar vreugde is te zien als een gebrek aan goede samenhang en soms zelfs een gebrek aan integriteit. Uiteindelijk zal de kerk zich neutraal opstellen en proberen iedereen tevreden en comfortabel te houden. Een dergelijke kerk zal in haar comfortzone blijven totdat ze uitgestorven is.

Het resultaat van alle drie scenario's is een gebrek aan verandering in de levens van mensen. Zonder relationele vaardigheden zullen de zwakken en de sterken hun levens niet met elkaar delen. En de getrouwen zullen uiteindelijk weg gaan op zoek naar mogelijkheden om meer met hun geloof te doen. Uiteindelijk zullen jongeren hun vertrouwen in de kerk als bron van leven opgeven. Als mensen niet in staat zijn of bereid zijn beschermend op te treden bij boosheid, verdriet, angst, schaamte, walging en wanhoop, komen ze vast te zitten in de problemen en vergeten ze de relaties binnen de kerk. Dit zijn de donderwolken die een laag vreugdeniveau brengen. Als we een laag niveau van vreugde zien als een zwakte, wat het werkelijk ook is, kunnen we vreugdestichters worden en zoeken naar wie zich bij ons wil aansluiten.

Vreugde en verandering

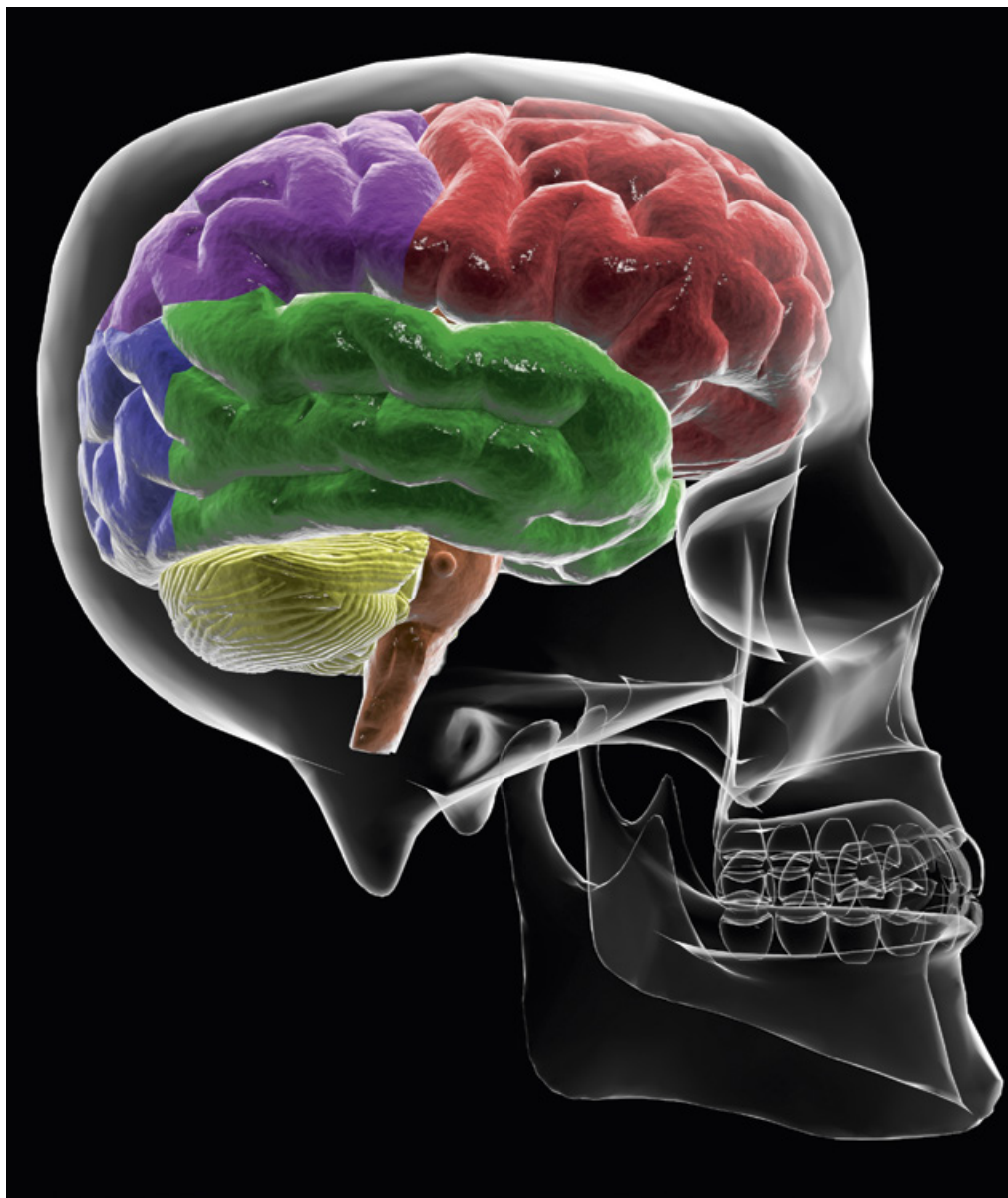
In de afgelopen maanden hebben Dallas en ik veel met elkaar gesproken over het feit dat de hersenen dieper beïnvloed worden door degene die van je houdt (die de vreugde brengt) dan door wat het bedenkt. Misschien is dat de werkelijke reden waarom we nooit het verband gezien hebben tussen geestelijke vorming/ontwikkeling en hersenwetenschappen. Gaat het bij veranderingen meer om het juiste denken of om de juiste liefde? Is iemand gered (veranderd) door de juiste keuze of de juiste binding of hechting? Te vaak vergeten we dat de meest vergaande

hersenvananderingen door liefde veroorzaakt worden en niet door gedachten. Ik wil niet de suggestie wekken dat we ons niet meer druk zouden moeten maken over onze visie of plannen, maar dat we veel meer moeten overwegen om vreugde toe te voegen aan onze visie, doel en middelen.

De praktijk van geestelijke ontwikkeling zal verschillend zijn, afhankelijk van de vraag of de geest groeit naar het beeld van Christus vanwege wat je gelooft of van wie je houdt. De eerste benadering zal de wil oefenen en onze gedachten corrigeren. De tweede benadering zal zich richten op het opheffen van belemmeringen voor liefde. Als verandering bestaat uit het zich opnieuw verbinden met God op basis van liefde, vreugde en vrede, dan zal degene die onze vreugde wordt gaan bepalen hoe ons karakter gevormd wordt, misschien zelfs zonder het zelf te willen.

Vreugde is de modulator van duurzame en positieve veranderingen. Anders gezegd: hoe lager het vreugdeniveau, des te specifiekere moeten de middelen worden. In een omgeving met weinig vreugde zou de kracht van de methode moeten opwegen tegen de kracht van visie. Denk eens aan de opwekking rondom Wesley in het weinig vreugdevolle Engeland. De transformatie vond plaats rondom een duidelijke methode, vandaar de spottende naam 'Methodisten', maar het bracht mensen in echt vreugdevolle relaties. Waar weinig vreugde is zullen de veranderingen moeten leiden tot een snelle toename van vreugde zodat we meer behoefte hebben om samen met God en anderen te zijn. Onze ijver op dit punt moet verder gaan van mensen die een vreugdeverandering al hebben ervaren, naar ook degenen die het meer nodig hebben. Vreugde is besmettelijk! Paus Franciscus lijkt in zijn boek 'Vreugde van het evangelie' te geloven dat vreugde de manier is waarop het evangelie doorgegeven moet worden.

Wellicht kunt u eens nadenken over welke rol relationele vreugde in uw leven gespeeld heeft bij uw duurzame veranderingen. Ga ook eens na wat een hoger niveau van relationele vreugde kan betekenen als middel dat we kunnen inzetten om anderen te helpen om geestelijk te groeien en te veranderen. We zijn op dit moment een VREUGDE-test (JoyQ test) aan het ontwikkelen, die u kunt gebruiken om uw vreugdeniveau, dat van uw kerk, school of groep te testen. Deze test kijkt naar tien aspecten die vreugde kunnen geven, vreugde kunnen imiteren of vreugde kunnen vergiftigen. Controleer vaak uw vreugdeniveau op joyq.joystartshere.com. Ik denk dat we het met elkaar eens zijn,

dat onze Heer onze grootst mogelijke vreugde moet zijn.

©Dr. Jim Wilder is een internationale spreker, schrijver en ontwikkelaar van het Life Model in Shepherd's House in Californië. Zijn interessegebied is neurotheologie en zelf-propagerende veranderingen als normale functie van de kerk

©Vertaling: Gerard Feller

Noten

- 1 Uit het hoofdstuk "Saving Joy Skills from Extinction" in Joy Starts Here:

the transformation zone, by E. James Wilder, Edward M. Khouri, Chris M. Coursey and Shelia Sutton, 2013, East Peoria: Shepherd's House Inc. Copyright 2013 by Wilder, Khouri, Coursey and Sutton, P.O. Box 2376, East Peoria IL, 61611. Edited and reprinted by permission.

- 2 Voor meer informatie zie *Affect Regulation and the Repair of the Self* by Allan N. Schore, 2003. New York: W.W. Norton and Company. Copyright 2003 Allan N. Schore.

Doe de vreugdetest op joyq.joystartshere.com

Homoseksualiteit

Samenvatting

Het succes van de homorechtenbeweging kan worden gezien in de verschuivende publieke houding ten opzichte van homoseksualiteit. Voorstanders van homorechten hebben de afgelopen 30 jaar vaak en nadrukkelijk drie pro-homoseksuele argumenten herhaald. Deze argumenten hebben een ideologie gevormd die door enkele van onze meest krachtige culturele instellingen ondersteund wordt, en zelfs het denken van sommige christenen over het thema homoseksualiteit hebben omgevormd. Ze zijn geworden tot 'conventionele wijsheid'. Het pro-homoseksuele publiek verwerpt niet alleen de traditionele visie op homoseksualiteit, maar bespot deze als onwetend, onverdraagzaam en gevaarlijk. Uiteraard vormt dit voor christenen een enorme uitdaging. Elke poging om met betrekking tot dit gevoelige onderwerp 'de waarheid in liefde te spreken' vereist dat christenen op deze drie punten van kritiek reageren op een beargumenteerde en evenwichtige manier.

Een van de argumenten van de homorechtenbeweging is dat homoseksualiteit 'aangeboren' zou zijn; en daarom zou het ook normaal en zo door God bedoeld zijn. Traditionalisten kunnen daarop antwoorden dat, hoewel de homoseksuele geaardheid/gerichtheid niet kan worden gekozen, homoseksuele handelingen duidelijk wel worden gekozen, waardoor de persoon die ze kiest toch moreel verantwoordelijk is. Bovendien is de menselijke natuur bezoedeld door de zonde. Net zoals aangeboren maar immorele neigingen als alcoholisme aantonen, betekent 'aangeboren' daarom niet noodzakelijk 'normaal' of 'door God verordend'.

Een ander argument stelt dat de meeste homoseksuelen gewone fatsoenlijke mensen zijn en dat daarom een nadelig effect van hun homoseksualiteit te verwaarlozen zou zijn. Traditionalisten kunnen daarop antwoorden dat de Bijbel beweert (en menselijke ervaring bevestigt dat), dat homoseksualiteit een zonde is die significante negatieve gevolgen heeft. We zien die negatieve gevolgen in homoseksuele individuen, bij kinderen die zijn opgevoed door ouders van hetzelfde geslacht, en in samenlevingen die homoseksueel gedrag als normaal accepteren.

Tenslotte wordt nog het intolerantie-

argument gehanteerd, dat stelt dat het traditionele standpunt achterlijk en gevaarlijk is en daarom tot zwijgen moet worden gebracht. Traditionalisten kunnen antwoorden dat zij de waarde van homoseksuelen als personen volledig erkennen, en de irrationele overtuiging verwerpen dat het niet eens zijn met iemands gedrag hetzelfde zou zijn als hem of haar onmenselijk of verwerpen.

Mijn ervaring in 1991

In 1991 nodigde Joan Rivers me uit om in haar show een christelijke visie op homoseksualiteit weer te geven. Even daarvoor hadden Rivers en het publiek in haar studio in New York een homostel hartelijk ontvangen. Het stel had verteld hoe zij als homoseksueel waren geboren en daarom niet konden veranderen, en toch God liefhadden en hun leven integer leidden. Het publiek uitte haar goedkeuring door gejuich en applaus, en dit publiek aanvaardde elk genoemd punt zonder vragen te stellen. Toen ik, met een tegengestelde opvatting, op het podium werd uitgenodigd, werd duidelijk dat 'de schurk' was aangekomen.

Rivers was ongelovig. "Hoe kun je zeggen dat homoseksualiteit verkeerd is," vroeg ze, "als God die gevoelens aan homo's heeft gegeven?". "Ja, en wij zijn christenen, net als Joe", viel de homo haar bij, "dus wij verwerpen zijn versie van de Bijbel". Mijn reactie werd afgebroken en ik werd overgeleverd aan het studiopubliek, dat geen poging deed om haar vijandigheid te verbergen, en mij belaagde met sarcastische vragen en het uiten van beschuldigingen. In het volgende half uur werd de Joan Rivers Show een 'klaslokaal' waar de leraren (de gastheer, een homopaar en een sociaal-liberaal publiek) tevergeefs probeerden mijn 'achterhaalde' ideeën te corrigeren.

Vijftien jaar later laten vergelijkbare lezingen van enkele van de meest invloedrijke seculiere instellingen (onderwijs, geestelijke gezondheidszorg, media en entertainment) zien dat ze niet alleen een pro-homo standpunt innemen, maar het zelfs agressief promoten. De daaruit voortvloeiende wijziging in de houding van de maatschappij ten opzichte van homoseksualiteit getuigt van het verbaazingwekkende succes van homo-activisten

en hun bondgenoten, en welke uitdaging dit succes vormt voor de kerk.

Groeiende kloof

Er is een groeiende kloof betreffende de visie op homoseksualiteit tussen *traditionalisten* (degenen die geloven dat heteroseksualiteit de morele standaard is) en *revisionisten* (degenen die geloven dat de morele standaard moet worden herzien om homoseksualiteit te legitimeren). Traditionalisten zijn ten tijde van dit schrijven een kleine meerderheid (namelijk 55 procent van de Amerikanen was in juni 2006 tegen het homohuwelijk, aldus een onderzoek van het Pew Research Center¹), maar velen van hen voelen zich verworpen zoals ik tijdens dat interview in 1991. Dat komt omdat degenen die de microfoons vasthouden (verslaggevers, acteurs, gastheren in talkshows, en hoogleraren) ronduit ervoor uitkomen revisionist te zijn. Ze geven dezelfde visie over homoseksualiteit die ik in New York hoorde, vaak met veel passie en stijl. Hun visie noemt meestal een van de volgende drie argumenten:

Aangeborenheid: Homoseksualiteit is aangeboren en onveranderlijk; daarom is het normaal en door God zo verordeneerd.

Het is niet belangrijk / waar maak je je druk over?: De meeste homoseksuelen zijn

toch fatsoenlijke, respectabele burgers die toevallig homo zijn; daarom is hun seksuele gedrag niet zo van belang.

Intolerantie: De traditionele opvatting over homoseksualiteit is achterlijk en stimuleert anti-homo sentimenten, die leiden tot vooroordelen en geweld, en is daarom onaanvaardbaar.

Deze argumenten worden vaak gepresenteerd alsof ze bewezen zijn of vanzelfsprekend waar zijn. En iedereen, die deze argumenten niet onderschrijft, wordt als homofob en intolerant voorgesteld. Veel christenen schrikken alleen al hierdoor terug voor een gedachteswisseling over het onderwerp. Er zijn echter tijden, dat christenen controversieel moeten zijn en zelfs de confrontatie moeten durven aangaan ter wille van de waarheid. We hebben een goddelijke opdracht van Christus ontvangen om niet alleen in de wereld te evangeliseren (Matt. 28:16-20), maar ook om het te beïnvloeden (Matt. 5:13-16). Jezus predikte het evangelie, maar sprak ook over sociale kwesties zoals racisme en seksisme (Johannes 4:4-11), religieuze hypocrisie (Matt. 6:1-2, 5-6), en het misbruik van macht (Matt. 20:25-26).

Paulus instrueerde de Efeziërs niet alleen om zich af te scheiden van immoraliteit, maar ook om het openlijk terecht te wij-

zen (Ef. 5:11). Wij zijn ook geroepen en nodig om in de huidige cultuur duidelijke bijbelse standpunten te formuleren over controversiële kwesties die in onze hedendaagse samenleving relevant zijn. Seksuele thema's zijn niet van dit mandaat vrijgesteld. Als we weigeren deze uitdaging aan te gaan, dan verzaken we ook onze roeping om zowel zout als licht te zijn voor hen die verloren dreigen te gaan.

Voorbeelden

De wereldwijde westerse cultuur toont een ongekend verzet tegen iedere visie op homoseksualiteit vanuit een traditioneel perspectief, zowel in de openbare fora (discussieplatforms), in academische kringen, of zelfs in onze eigen kerken en kringen. Enkele voorbeelden:

- In 2004 bekeerde een vrouw uit Colorado zich tot het christendom en trok als gevolg daarvan zich terug uit een lesbische relatie. Toen zij en haar ex-partner naar de rechter gingen om de voogdij te regelen voor de dochter die ze samen hadden opgevoed, beval de rechter haar dat ze haar dochter niet mocht blootstellen aan religieus materiaal dat kritisch staat tegenover homoseksualiteit.²
- In Washington DC oordeelde een rechter dat de katholieke kerk 'verschrik-

kelijk geweld' had begaan tegenover een homoseksuele man aan wie zij de communie geweigerd had vanwege zijn openlijke homoseksualiteit.³

- In Canada zijn openbare verklaringen (ook al zijn die gemaakt vanaf de kansel) die 'aanzetten tot haat' jegens homoseksuelen illegaal verklaard, maar wat 'aanzetten tot haat' is blijft onduidelijk.⁴
- In Zweden werd in 2005 een predikant veroordeeld tot gevangenisstraf voor het overtreden van Zweedse 'haat en misdaad' -wetten vanwege zijn preken in zijn gemeente tegen homoseksualiteit.⁵

Revisionisten hebben het recht aangevochten om de traditionele opvatting over homoseksualiteit uit te dragen, en de eis gesteld dat voorstanders van deze traditionele visie moeten uitleggen waarom ze het revisionistische standpunt verwerpen. Een redactioneel artikel in *Christianity Today* tijdschrift merkt op: "Dit wordt steeds meer een onontkoombaar conflict voor elke kerk die de duidelijke bijbelse boodschap over seks durft te leren".⁶

Spreken over homoseksualiteit is dus onontkoombaar. Sommigen van ons hebben geliefden, collega's of familieleden die homo zijn of die de homo-ideologie omarmen.

men en met wie we erover zouden willen praten. Anderen behoren tot denominaties die verdeeld zijn over de kwestie. Sommigen van ons werken in bedrijfstakken die sterk beïnvloed zijn door de homo-lobby; anderen zijn gewoon bezorgde burgers. Ieder van ons wordt beïnvloed door het thema, en het is zeer waarschijnlijk dat ieder van ons op een bepaald moment, *ofwel* zich gedwongen zal voelen de revisionistische positie over te nemen of onze argumenten voor het handhaven van de traditionele visie duidelijk zal moeten maken. Teneinde beter uitgerust te zijn om deze uitdaging aan te kunnen gaan, zal dit artikel een antwoord aanreiken betreffende de drie fundamentele argumenten van het revisionistische kamp.

Aangeborenheid

De bewering dat sommige individuen als 'homo geboren' zijn maakt de kwestie voor velen heel eenvoudig omdat het gevolg ervan is dat mensen zich prettiger voelen over hun seksuele geaardheid, of over iemand om wie ze geven. Het kan familieleden troosten, omdat je, zoals een moeder van een homoseksuele verklaarde, kunt zeggen: "Een genetische component zegt dat dit niet een fout is; dat het niet jouw schuld is".⁷ Iemand die homo is kan dit als een opluchting ervaren: "Het gaf me een goed gevoel over mezelf", en "Ik voelde me minder een zondaar", zoals een homoseksuele man opmerkte.⁸ Het kan zelfs een traditionalist, zoals William Cheshire, conservatieve uitgever voor de

Republiek van Arizona, doen veranderen in een revisionist. Cheshire verklaarde in 1993 dat zijn "gevoelens over homo's en lesbiennes werden gedomineerd door religieuze overtuigingen". Na het lezen van studies die suggereren dat homoseksualiteit zou zijn aangeboren, werd zijn houding volledig omgekeerd waardoor hij homorechten ging ondersteunen.⁹

Geen wonder dus dat de veronderstelde aangeborenheid van homoseksualiteit een geliefd argument is voor revisionisten. Als homoseksualiteit aangeboren is, moet het net zo worden gezien als ras of geslacht, waardoor homoseksuelen dezelfde minderheidsstatus krijgen als bijvoorbeeld Afro-Amerikanen of vrouwen. Het koppelen van homorechten aan burgerrechten verleent aan homoseksuelen de status van een bepaalde onderdrukte groep die strijdt voor waardigheid en een eerlijke behandeling. Het plaatst traditionalisten in dezelfde onderdrukkende klasse als hen die tegen burgerrechten zijn.

Dat is een winnende strategie. In de eerder aangehaalde peiling van het Pew Research Center werd een directe samenhang gevonden tussen het geloof dat homoseksualiteit is aangeboren en de steun voor het homohuwelijk. Onder de respondenten die geloofden dat homoseksualiteit is 'aangeboren', ondersteunde 58 procent ook een herdefiniëring van het huwelijk aan koppels die tot hetzelfde geslacht behoren, maar onder degenen die geloofden

dat homoseksualiteit is ontstaan na de geboorte, was meer dan 70 procent tegen deze herdefinitie.¹⁰ Het verband tussen geloof in de aangeborenheid van homoseksualiteit en de acceptatie van homoseksualiteit is dus sterk. Als homoseksualiteit is aangeboren, aldus revisionisten, is het onveranderlijk, en moet het dus zo door God geschapen zijn.

Traditionalisten zijn geneigd om hier een van de volgende twee fouten te maken. De eerste is een voorspelbare, a.h.w. reflexmatige reactie die de integriteit van de onderzoekers die homoseksualiteit koppelen aan biologie aanvalt en hen beschuldigt van politieke motieven. Het is uiteraard legitiem om dergelijke studies in twijfel te trekken, maar het is verkeerd om ze ronduit af te wijzen; elk onderzoek moet een eerlijk proces krijgen, zonder dat men toevlucht neemt tot drogredenen ('ad hominem' argumenten). Rob Schenck, mede-oprichter van de evangelische beleidsgroep 'Geloof en Actie' in Washington DC, stelt: "Als het niet te ontkennen is dat er een bepaald wetenschappelijk bewijs zou zijn, moeten we bereid zijn dat met een liefdevolle reactie te aanvaarden. Als we die niet hebben, zijn evangelicalen niet geloofwaardig".¹¹

Zo'n antwoord stelt de eis dat de studies zijn geverifieerd en door collega-onderzoekers zijn aanvaard. Het bevestigt verder de resultaten die onaantastbaar lijken. Daarmee geeft het aan revisionisten geen ondersteunende bevestiging, omdat deze studies alleen maar gaan over de oorsprong van homoseksualiteit; ze bewijzen niet dat het normaal is of dat het iets zegt over moraliteit.

Dit leidt tot een tweede veel voorkomende fout. Traditionalisten nemen vaak aan dat wij theorieën over het ontstaan van homoseksualiteit moeten weerleggen teneinde vast te kunnen houden aan het bijbelse standpunt dat homoseksualiteit immoreel is: *ofwel* homoseksualiteit is aangeboren en dus niet immoreel *of* het is immoreel en dus niet aangeboren. Traditionalisten lopen daardoor in de val van lange, ineffectieve debatten die het kernpunt missen: een eigenschap *kan* een genetische of biologische oorsprong hebben, maar toch nog steeds ongezonder en immoreel zijn. Met andere woorden, de veronderstelling dat homoseksualiteit aangeboren is, *kan* waar zijn, maar zelfs indien het zo is, kan daarmee niet de conclusie worden getrokken dat homoseksualiteit 'dus' moreel verantwoord is.

Veel deskundigen beweren dat alcoholisme, zwaarlijvigheid, en geweld geheel of gedeeltelijk worden beïnvloed

door genen. Experts beschouwen deze gedragingen ook als onveranderlijke, aanhoudende neigingen die men een leven lang onder controle moet houden en waartegen men weerstand moet bieden.¹² Niemand pleit voor de morele legitimiteit van deze kenmerken, alleen maar omdat ze aangeboren kunnen zijn. De consensus onder professionals en leken is dat 'aangeboren' niet noodzakelijk 'goed' betekent, en dat 'onveranderlijk' niet het normaliseren van een eigenschap rechtvaardigt. Homoseksualiteit is niet vrijgesteld van deze overeenstemming op basis van het gezonde verstand.

Een christelijk antwoord

Het argument dat homo-seksualiteit is aangeboren, krijgt zijn kracht uit de mening dat wat we *zijn* datgene is zoals we bedoeld zijn. De ervaring leert ons anders; geboortefwijkingen zoals bijvoorbeeld een bochel of andere misvormingen van ledematen, en een vroege neiging tot antisociaal gedrag zijn niet het werk van een liefdevolle Schepper. We zijn onvolmaakt vanaf de geboorte; wij zijn onvolmaakt in het leven. Dit getuigt van het feit dat onze menselijke natuur gevallen is, d.w.z. zondig is, een fundamenteel begrip in het christendom.

David klaagt dat hij werd geboren in zonde (Ps. 51:5) en Paulus bevestigt zowel de aangeboren zondige aard en onze voortdurende strijd ermee (Rom. 6-7). De eerste menselijke tragedie die we in de Schrift zien, spreekt hierover wanneer God aan Adam duidelijk maakt dat de invloed van de zonde op hem en zijn nageslacht zowel geestelijk als lichamenlijk zal zijn (Gen. 3:17-19; zie ook Romeinen 5:12-20.). De zondige natuur manifesteert zich vanaf de geboorte en we worstelen ermee tot de dood.

Traditionalisten zien de homoseksuele *gerichtheid* of *aantrekking* als een van de vele manifestaties van de gevallen natuur, en homoseksueel gedrag als een bewuste, immorele reactie op een dergelijke geneigdheid. We kunnen toegeven dat de geneigdheid onvrijwillig is; immers mensen kiezen er niet voor om te worden aangetrokken tot hetzelfde geslacht net zomin als mensen ervoor kiezen om te worden geboren met een zondige natuur, maar het overgrote deel van het bewijs over de oorsprong van homoseksualiteit wijst nog steeds naar een combinatie van biologische, psychologische en omgevingsfactoren als de wortel ervan.¹³ Gezien het samenspel van deze factoren, lijkt het waarschijnlijk dat homoseksuele gerichtheid ontstaat in de loop van het ontwikkelingsproces van een persoon in plaats van te worden bepaald bij de geboorte,

als het ware als een weg van de minste weerstand. Wat de oorzaak ook is, homoseksuele geaardheid wordt meestal niet gekozen, maar ontdekt.

Zodra een persoon zijn of haar homoseksuele gerichtheid ontdekt, kan die persoon ervoor kiezen al of niet naar die gerichtheid te handelen, net zoals ieder lid van Adams geslacht er al of niet voor kan kiezen te handelen naar zijn of haar zondige natuur. Dit is waar de morele schuld aan de orde komt: *eigenschappen* kunnen niet-gekozen zijn, maar daden worden wel gekozen. Het is uiteraard moeilijk om diepgewortelde zondige gevoelens te weerstaan, maar dat is nu juist de uitdaging die de gevallen mens onder ogen moet zien.

Dezelfde logica geldt voor de gevoelens

die onveranderlijk lijken. Ik heb in mijn eigen leven en onder de mensen die ik sinds 1987 heb geholpen, gemerkt dat wanneer een eerder vastgeroest seksueel gedrag wordt losgelaten, de verleidingen nog wel kunnen blijven, maar in de loop van de tijd minder sterk worden. Dit bevestigt de traditionalistische visie. De zondeval beïnvloedt zowel ons lichaam als onze ziel, en Paulus spreekt over de strijd tussen vlees en geest (Rom. 7:14-25; Gal. 5:17), een strijd waarvan iedere eerlijke gelovige zal kunnen getuigen.

De volgende drie punten vatten het antwoord van de traditionalisten tegen het argument dat homoseksualiteit aangeboren is, samen. Ten eerste lijkt homoseksualiteit, net als veel seksuele of emotionele neigingen, vroeg in het leven te verschijnen en gedurende een leven diep

ingesleten te blijven; hoewel homoseksuele *gerichtheid* niet kan worden gekozen, is homoseksueel gedrag wel duidelijk gekozen; dus degenen die het kiezen, zijn moreel aansprakelijk. Ten tweede betekent 'niet-gekozen' en 'onveranderlijkheid' niet noodzakelijkerwijs 'aangeboren'. Het is nog onduidelijk welke rol genetische, biologische, of andere factoren spelen bij de vorming van homoseksuele verlangens. Tot slot betekent 'aangeboren' niet 'normaal' of 'zo door God verordend'. Veel eigenschappen zijn aangeboren, maar hun oorsprong bepaalt niet perse hun normaliteit of moraal. Dat laatste vereist een meer inhoudelijke norm dan de verklaring van 'het is zo aangeboren'.

Het is te verwaarlozen: het is niet belangrijk / waar maak je je druk over?

Het uitgangspunt dat de meeste homoseksuelen respectabele burgers zijn, kan waar zijn, maar de conclusie dat hun homoseksuele gedrag daarom niet van belang is niet. Bij het spreken over dit onderwerp ben ik vaak benaderd door een goedbedoelende persoon die zegt: "Ik heb een homo broer / zus / vriend die een liefdevol en verantwoordelijk mens is. Dus waarom maak je je druk over iemands seksleven als hij of zij niemand pijn doet?" Voor sommige mensen is het moeilijk om de seksualiteit van iemand die sympathiek en van behoorlijk karakter als een groot probleem te zien, vooral wanneer het wordt vergeleken met de dringende problemen die onze media-verzadigde cultuur ons dagelijks laat zien, zoals terroristische dreigingen, wereldwijde armoede, ongebreidelde geweld en andere wreedheden.

Het wordt nog moeilijker om de traditionalistische opvatting vast te houden wanneer deze het gedrag van iemand die we liefhebben, veroordeelt. We zouden het liever met elkaar eens zijn dan verdeeld te zijn over morele kwesties, en dat verlangen naar eenheid leidt bij veel mensen, inclusief christelijke leiders, ertoe de impact van homoseksualiteit te minimaliseren. Voorbeelden te over: voormalig president Jimmy Carter¹⁴, auteur Brian McLaren¹⁵, gospelzangeres Cynthia Clawson¹⁶ en Chuck Smith Jr., zoon van de hoog aangeschreven grondlegger van de Calvary Chapel beweging (zie Reviews, blz. 47)¹⁷, hebben publiekelijk hun geloof verwoord dat homoseksualiteit hooguit een secundaire kwestie is, en dat traditionalisten hun positie opnieuw moeten heroverwegen, en dat de homoseksuele praktijk niet veroordeeld moet worden door of zelfs binnen de kerk.

Het samengaan van waarheid en emoties

is zowel verward als verwarrend. Seksuele zaken tussen met elkaar instemmende volwassenen worden in onze cultuur, en zelfs in toenemende mate ook in de kerk, gezien als onbelangrijk, als iets wat die ander zelf moet weten en slechts een kwestie is van ieders individuele geweten, zoals ook bij het drinken van alcohol of dansen het geval is, maar beslist geen reden tot bezorgdheid. De traditionalist die de zaak serieuzer ziet, wordt gezien als iemand die wettisch is en kibbelt over kleine zaken, terwijl gewichtiger zaken door hem genegeerd worden.

Een christelijk antwoord

Vanuit een bijbels perspectief is seksueel gedrag echter allesbehalve onbelangrijk. Volgens het scheppingsverhaal in Genesis juichte God toen Hij alles zag wat Hij gemaakt had, met inbegrip van de man

en de vrouw in hun naakte seksualiteit. Later wordt in de Schrift aan de seksuele gemeenschap de hoogste eer toegekend, wanneer het wordt gebruikt als een type (of voorbeeld) van Gods intieme, harts-tochtelijke toewijding tot Zijn volk (Jes. 54:5-6, Hos. 2:19-20; Ef. 5:22-33). Daarentegen wordt homoseksualiteit slechts in negatieve zin in de Schrift genoemd; en als een verbintenis tussen twee mensen van hetzelfde geslacht kan het niet de belichaming zijn van het complementaire mysterie dat een relatie, een vereniging tussen een man en vrouw biedt (Lev. 18:22; 20:13; Rom. 1:26-27; 1 Kor. 6:9; 1 Tim. 1:10).

Vandaar dat traditionalisten seksualiteit zien als iets dat belangrijk is en krachtig moet worden beschermd. We nemen de richtlijnen erover letterlijk en serieus, om-

gen dat homoseksualiteit onder christenen slechts een persoonlijke of secundaire kwestie is, is betrokkenheid bij voortdurende seksuele zonde in feite een van de weinige redenen die Paulus gaf voor het excommuniceren van een kerklid of om zich van hem of haar te distantieren (1 Kor. 5:1-5, 11-13). Als we bevolen worden ons af te zonderen van een gelovige die betrokken is bij dergelijke zonde, kunnen we het nauwelijks als iets onbelangrijks beschouwen.

Ten derde, de handhaving van deze normen is noodzakelijk voor de zuiverheid en de gezondheid van de kerk in het algemeen (1 Kor. 5:6). Wij erkennen dit als een noodzaak en belangrijker dan 'het maar op zijn beloop laten'.

Deze visie ontkent niet de erkenning door traditionalisten van het karakter en de kwaliteiten van vele homoseksuelen. We kunnen onderscheid maken tussen goede eigenschappen en fout gedrag zonder dat het ene het andere teniet doet. Zo kunnen we bijvoorbeeld de humor van Ellen DeGeneres, de virtuositeit van Elton John, of de inzichten van journalist Andrew Sullivan waarderen. We kunnen ook de kwaliteiten van onze homoseksuele vrienden en geliefden waarderen, terwijl we toch een duidelijk standpunt over homoseksualiteit als zodanig vasthouden en onder woorden brengen.

Het argument dat als het karakter van een homoseksueel goed is, zijn seksualiteit vanwege zijn karaktergoedheid niet van belang is, gaat voorbij aan wat zowel de Schrift als het gezonde verstand ons leren. Goede mensen kunnen slechte dingen doen, en slechte dingen kunnen niet worden heringedeeld vanwege de goedheid van de mensen die ze doen.

Rachab de hoer, bijvoorbeeld, speelde een centrale rol in de Israëlitische verovering van Jericho. Door een afspraak te maken met de verspieders van Jozua gaf ze hen onderdak, redde ze zichzelf en haar familie van de vernietiging die over Jericho's andere bewoners werd gebracht (Jozua 2) en verwierf ze daarmee een plaats in de lijst van 'geloofshelden' (Hebr. 11:31). Ze was niettemin een hoer. Is er iemand die zou willen suggereren dat juist vanwege het feit dat Rachab iets goeds deed en daarmee haar zaligmakend geloof had laten zien, dat 'dus' prostitutie zou kunnen worden gelegitimeerd?

Koning David werd aangeduid als 'een man naar [Gods] eigen hart' (1 Sam. 13:14 NBV). Kon zijn beruchte overspel met Bathseba en de moord op haar man Uria (2 Sam. 11:2-5, 6-25) worden

beschouwd als 'onbelangrijk' vanwege die onmiskenbare aanduiding? Ondanks Davids ereplaats in Gods Koninkrijk, was de prijs die van hem en zijn familie werd afgeëist vanwege zijn zonde (de dood van het kind dat in het overspel was verwekt) ernstig. Er is een dus een duidelijk verschil tussen een goed karakter en slechte daden, die beide naast elkaar in dezelfde persoon kunnen bestaan.

Homoseksualiteit is een belangrijke zonde die een duidelijk en alomvattend christelijke antwoord rechtvaardigt. Wanneer het in onze cultuur wordt gepraktiseerd, zou de kerk erop moeten reageren net zoals we zouden (moeten) doen tegenover elke andere zonde die door de cultuur openlijk geaccepteerd en verheerlijkt wordt: met liefdevolle zorg voor de zondaar, met steekhoudende argumenten tegen de zonde, en met vurig gebed dat de revisionisten binnen onze cultuur van gedachten zullen veranderen. Wanneer zonden binnen de kerk voorkomen, moet de kerk die duidelijk afwijzen en berispen, en de zonde corrigeren opdat de broeder of zuster die gezondigd heeft, tot berouw komt.

Andere levens-dominerende zonden bestaan ook in de kerk. Revisionisten beschuldigen traditionalisten vaak ervan zich uitsluitend te richten op de seksuele zonden, terwijl zij op hypocriete wijze andere niet-seksuele zonden, die even zwaar zijn, door de vingers zien. Dit is een kritiek die de kerk zich dient aan te trekken. De kerk moet zonden erkennen zoals bijvoorbeeld hebzucht, materialisme, en roddels wanneer deze onder gelovigen

aanwezig zijn, en corrigerend optreden. Te vaak negeert de kerk ze, waardoor zij aan revisionisten grond geeft voor hun beschuldiging van huichelarij aan het adres van de kerk.

Dezelfde fout maken met betrekking tot homoseksualiteit door het gewoon maar te negeren, is echter niet het antwoord. De meest effectieve en bijbelse reactie lijkt te zijn om alle zonden ernstig op te vatten en te eisen dat de zondaar zich bekeert, vergeving van God vraagt, en dat er in de reactie van de kerk een fijngevoelig evenwicht bestaat tussen genade en discipline.

Onverdraagzaamheid

In Through the Looking Glass illustreerde Lewis Carroll de macht in handen van de gene die bepaalt wat een woord betekent: "Als ik een woord gebruik", zei Humpty Dumpty op een nogal smalende toon, "betekent het gewoon datgene wat ik kies dat het betekent, niets meer en niets minder." "De vraag is," zei Alice, "of je woorden zo veel verschillende dingen kunt laten betekenen?" "De vraag is", zei Humpty Dumpty, "wie de meester is, dat is alles".

Wie de meester is, is inderdaad de vraag, want wie beslist over de betekenis van een woord bepaalt en beheerst het debat, en houdt zich het recht voor om woorden te definiëren zoals hij of zij wil. Daarin ligt de kracht van het intolerantie-argument.

In het verleden waren mensen het over het algemeen eens over de betekenis van de woorden haat, geweld en fanatisme, en dat die handelingen als immoreel werden

beschouwd. Wanneer een persoon de term 'haat' hanteerde met betrekking tot een andere persoon of groep van mensen, vatten zowel de spreker als de luisteraar de term op als een kwaadaardig verlangen om iemand met woorden en/of daden schade toe te brengen. Als iemand sprak over 'geweld', begrepen alle partijen dat dit letterlijk en fysiek letsel betekende. Met andere woorden, de maatschappij werd geordend door dezelfde regels: er was een onderlinge overeenstemming over de betekenis van termen.

Net als Alice zijn we tegenwoordig via de spiegel in een vreemde nieuwe wereld gestapt waarin een gemeenschappelijk begrip van termen en definities niet meer bestaat. Voor velen in onze postmoderne wereld betekent 'geloof' nu 'fanatisme' of 'haat' en een 'morele standaard' betekent 'veroordelend intolerantie'. Bijna iedereen in onze cultuur is het er nog steeds mee eens dat dingen zoals fanatisme en intolerantie verkeerd zijn, maar we hebben onze gemeenschappelijke perceptie verloren van wat moet worden beschouwd als fanatisme of intolerantie. Er is een taalkundige anarchie ontstaan waarin termen gemakkelijk en strategisch kunnen worden ingevuld zoals het iemand 'goed' uitkomt.

Nergens heeft deze perversie van het taalgebruik zich duidelijker laten zien dan in debatten over homoseksualiteit. De meest heftige beschuldigingen komen van degenen die etiketten als 'haat', 'fanatisme' en 'onverdraagzaamheid' op de opvattingen van traditionalisten plakken. Deze beschuldigingen komen vaak van gerespecteerde leiders, en dus zij hebben een grote impact.

Coretta Scott King, de overleden vrouw van de leider van de burgerrechtenbeweging van Martin Luther King Jr. zei bijvoorbeeld: "Homofobie is als racisme en antisemitisme en andere vormen van onverdraagzaamheid die ernaar streven een grote groep mensen te onmenselijken, hun menselijkheid, en hun waardigheid en persoonlijkheid te ontkennen".²⁵ In dezelfde trant verklaarde aartsbisschop Desmond Tutu: "Ik ben blij dat ik heel vurig geloof dat Jezus zich niet zou bevinden aan de kant van de potenrammers".²⁶

Deze twee algemeen erkende leiders van de burgerrechtenbeweging stellen 'homofobie' en 'potenrammen' (een uitdrukking voor het mishandelen van homoseksuelen) gelijk aan anti-semitisme en racisme, en maken duidelijk waar ze denken dat christenen betreffende dit onderwerp zouden moeten staan. Op het eerste gezicht zijn wij het eens met deze uitspraken. Het

ontmenselijken van een groep is verkeerd, en onverdraagzaamheid en 'potenrammen' zijn onaanvaardbaar. Op deze punten zijn traditionalisten en revisionisten het met elkaar eens. De cruciale vraag is hoe termen zoals homofobie, onverdraagzaamheid en potenrammen worden gedefinieerd. Als ze worden gedefinieerd als 'wrede woorden of acties gericht tegen homo's', dan zal niemand die definitie betwisten.

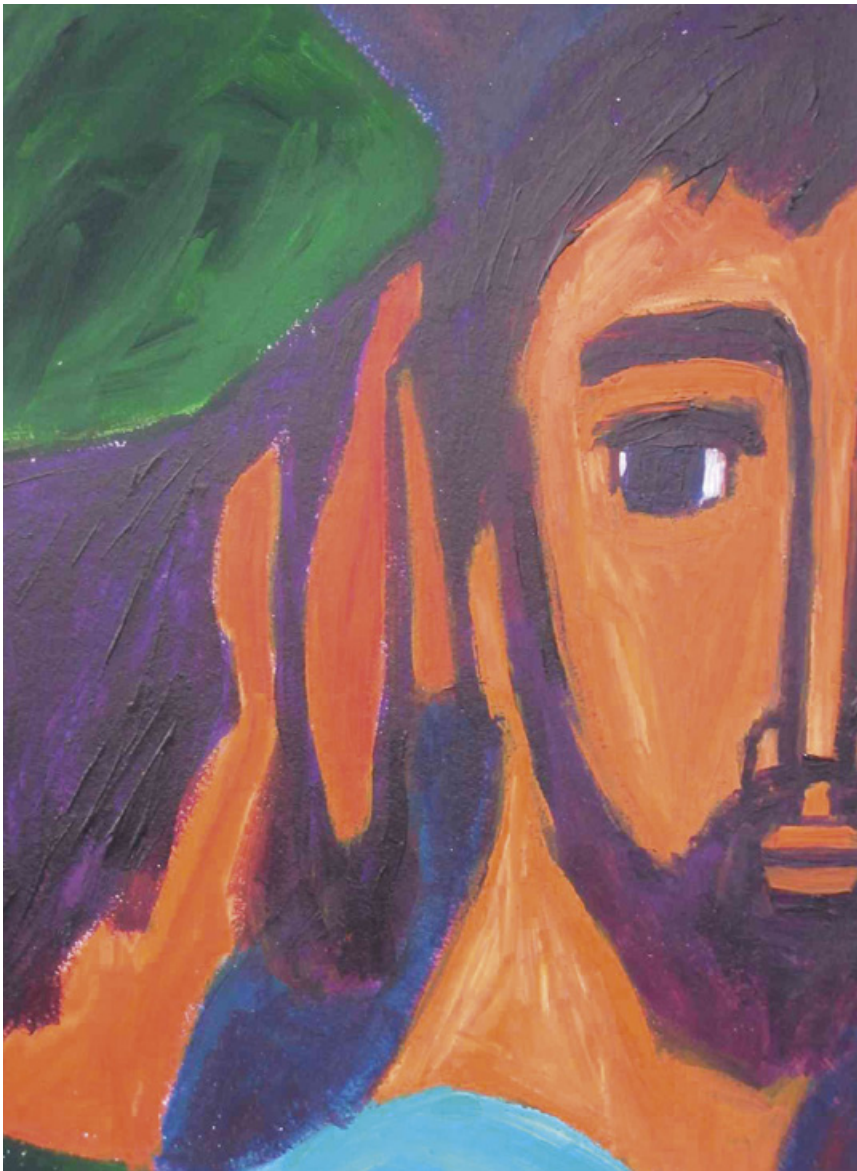
Om een voorbeeld te noemen. Toen twee mannen een jonge homoseksueel, Matthew Shepard, in 1998 op een sadistische manier vermoordden, was sprake van een duidelijke en zonder twijfel geweldadige wijze van het mishandelen van een homoseksueel. En wanneer voorganger Fred Phelps van Kansas zijn cult-achtige parochianen bij de begrafenissen van aids-patiënten borden mee laat dragen met teksten als "God haat flickers", lijkt de term onverdraagzaamheid nog een te mooi woord om te gebruiken. Traditionalisten en revisionisten zijn het niet alleen volledig eens over het gebruik van deze termen bij die gelegenheden, maar ook wat betreft de afschuw, verontwaardiging en minachting over dergelijk gedrag.

Indien echter deze termen ook worden toegepast op overtuigingen en verklaringen die alleen maar kritisch zijn over homoseksualiteit, dan worden ze als wapens gebruikt om de traditionalistische

visie het zwijgen op te leggen, en die stilte is het ultieme doel van vele activisten. Kardinaal John O'Connor ondervond dit toen hij zich uitsprak tegen de distributie van condooms en een pro-homo-leerplan in het openbare schoolstelsel in New York. In december 1989 werd hij tijdens het opdragen van de mis in de St. Patrick's Cathedral door activisten toegeschreeuwd die hem beschuldigden van moord. Deze activisten gingen in de gangpaden liggen, ketenden zich vast aan de kerkbanken en stampten op de hostie die hij net had ingewijd. Toen 'Colorado-based Focus on the Family' een officieel standpunt innam inzake een amendement ten aanzien van homoseksualiteit, werden stenen door de ramen van het gebouw gegooid, werknemers werden in restaurants verbaal aangevallen door homo-activisten, en dode delen van dieren werden achtergelaten bij de voordeur van het ministerie. Omdat Chuck McIlhenny, een presbyteriaanse predikant in San Francisco, zijn kerkorganist had ontslagen vanwege onbetrouwbare homoseksueel gedrag, werd het huis van de predikant bekogeld met brandbommen, en toen een conservatieve spreker geprobeerd had in een avonddienst in de Hamilton Square Baptist Church (ook in San Francisco) te spreken werd de kerk omringd door activisten die het gebouw vernielden en gedurende de hele dienst schreeuwden: "Wij willen uw kinderen!"

Het terrorisme in elk van deze gevallen

werd gerechtvaardigd door het geloof van de activisten dat de traditionalistische opvatting gelijkgesteld werd met een vorm van onverdraagzaamheid dat met alle mogelijke middelen moest worden gestopt.²⁷ Homo columnist Paul Varnell is heel expliciet hierover: “De belangrijkste oppositie tegen homo-gelijkheid is religieus. We kunnen veel van onze vrijheidsinspanningen doen in de politieke sfeer of zelfs in de culturele sfeer, maar de vertraging van onze vooruitgang zit in de morele / religieuze sfeer. Als we het veranderingstempo zouden kunnen verhaasten, zou onze algemene vooruitgang kunnen versnellen; in feite zou het worden gegarandeerd”.²⁸

Net als de argumenten betreffende aangeborenheid en onbeduidendheid, bevordert het intolerantie-argument de doelstellingen van de homorechtenbeweging aanzienlijk. Als revisionisten de traditionalisten niet kunnen ‘bekeren’ tot een pro-homo standpunt, dan is er tactisch niets anders meer te doen dan de traditionalisten tot zwijgen te brengen.

Om hen tot zwijgen te brengen, hetzij door middel van intimidatie of haat-misdaad wetgeving of openbare verachting, hoeft men de maatschappij er alleen maar van te overtuigen dat de traditionalist vol haat, onverdraagzaam, en gevaarlijk is. Lees nog eens de opmerkingen van mevrouw King en bisschop Tutu en vraag jezelf af of die overtuigingsstrategie niet al is begonnen. De veronderstelling dat de traditionele opvatting over homoseksualiteit onnozel en gevaarlijk is, is zeker niet waar, zodat de conclusie dat het daarom onaantvaardbaar is, even onwaar is.

Een christelijke reactie

De traditionalist is in goed gezelschap van Paulus, want ook hij werd valselijk beschuldigd van onverdraagzaamheid (bijv. Handelingen 21:27-29); in plaats van boos op hen te zijn of zich te verbergen voor zijn aanklagers, ging hij frontaal tegen hun beschuldiging in, en wij moeten hetzelfde doen. Hier volgen enkele belangrijke sleutels ter verdediging van de traditionalisten, die zijn beschuldigd van

onwetendheid, haat en onverdraagzaamheid.

Ten eerste zijn we niet onwetend over het onderwerp homoseksualiteit (we lezen en bestuderen onderzoekstudies die het thema behandelen). We zien homoseksualiteit gewoon anders dan een steeds groter deel van de westerse cultuur doet.

Ten tweede hebben we dezelfde mening als wat de westerse cultuur altijd al had. De cultuur is verschoven, en toen ons werd gevraagd mee te verschuiven, hebben we alleen maar ‘nee’ gezegd. We zijn niet met dit gevecht begonnen.

Ten derde, we houden ons aan bepaalde overtuigingen (dus niet aan vooroordelen), die net als alle overtuigingen zijn gebaseerd op een bepaald wereldbeeld. Wij geloven dat de Schepper Zijn bedoelingen voor de mensheid in de Bijbel heeft geopenbaard, dat de Bijbel specifieke leefregels geeft over hoe we ons leven moeten leiden, ook op het gebied van seks, en dat het alle vormen van seksueel gedrag verbiedt, uitgezonderd het heteroseksuele huwelijk.

Ten vierde blijkt dat de nauwkeurig in de Bijbel omschreven richtlijnen in de geschiedenis hebben gewerkt, hun nut hebben bewezen. We worden nu gevraagd om ze af te danken ten behoeve van sociale experimenten zoals het homohuwelijk, en we weigeren. Wij, als burgers in een werkelijk diverse cultuur, blijven ervoor pleiten dat onze cultuur inziet dat een terugkeer naar deze richtsnoeren een legitieme optie is.

Ten vijfde, ook al hebben wij bezwaar tegen homoseksualiteit, wij erkennen volledig de waarde van de homoseksueel als mens. Wij verwerpen de irrationele overtuiging dat het niet eens zijn met iemands gedrag zou betekenen dat wij hem of haar zouden onmenselijken.

Ten zesde, onze overtuigingen vormen niet een fobie (d.w.z., zoals in homofobie). Een fobie is een ‘irrationele vrees of angst voor een persoon of ding’, en wij zijn noch bang noch bevreesd voor homoseksuelen. Wij zijn het alleen oneens met hen wat betreft de moraliteit van hun seksueel gedrag, en het verschil tussen verschil van mening en angst is duidelijk.

Ten zevende, het vergelijken van traditionalisten met racisten is oneerlijk. Wij geloven open en eerlijk in de superioriteit van bepaalde *gedragingen* over anderen, maar we verwerpen de gedachte van de superioriteit van een persoon ten opzichte van anderen.

Tenslotte nemen we de vermaning van Christus serieus om ons te onthouden van het veroordelen van personen, maar we erkennen wel de noodzaak om te oordelen over *gedrag*, zoals alle mensen dat constant moeten doen. Het slaan van een individu is heel wat anders dan het onderscheiden dat het gedrag van die persoon verkeerd of schadelijk is en bijgevolg het spreken erover en het nemen van maatregelen om, indien nodig, dergelijk gedrag te corrigeren.

Het evangelie van Johannes spreekt erover dat Jezus “vol van genade en waarheid” was (Johannes 1:14). We gaan er normaliter van uit dat we het een of het ander zijn, dus eerlijk of aardig zijn, maar in Jezus zien we een perfect evenwicht tussen de twee. We doen er goed aan dit na te volgen. Aan de ene kant worden we genoodzaakt om onze eigen behoefte aan genade onder ogen te zien, en dus uit te breiden waar mogelijk. Aan de andere kant zijn we verplicht om ons af te vragen of het echt wel goed is om de waarheid achter te houden wanneer iemand zich bezighoudt met schadelijke overtredingen. Weinig thema’s halen ons uit de balans tussen de genade en waarheid zoals homoseksualiteit dat doet.

Het spreken over homoseksualiteit vormt een uitdaging die we niet kunnen ontwijken, vooral wanneer onze woorden controversieel zijn en vaak verkeerd begrepen worden. Martin Luther King Jr. herinnert ons echter eraan: “De Kerk is noch de meester noch de dienaar van de staat. Het is eerder het geweten van de staat”.²⁹ En daaraan zou ik kunnen toevoegen: God helpe elke cultuur wiens geweten zijn taak verzaakt.

© Door Joe Dallas

© Vertaling: Piet Guijt

Dit artikel verscheen voor het eerst in het *Christian Research Journal*, volume 29, nummer 06 (2006). Voor meer informatie of een abonnement op het *Christian Research Journal*, ga naar <http://www.equip.org>.

Noten

1. “Public Opinion Trends on Gay Marriage”, The Pew Forum on Religion and Public Life, <http://pewforum.org/docs/index.php?DocID=147>.
2. Ted Olsen, “Christian Mother Appeals Judge’s ‘Anti-Homophobic’ Ruling”, Weblog: Iraq’s Christian Exodus, *Christianity Today*, November 3, 2003, <http://www.christianitytoday.com/ct/2003/11/03/11.0.html>.
3. Kara Speltz, “A Homily in Three

- Parts: Encountering Grace in the Courtroom”, *Whosoever: An Online Magazine for Gay, Lesbian, Bisexual, and Transgender Christians*, 7, 5 (March/April 2003), *Whosoever Ministries*, <http://www.whosoever.org/v7i5/kara.shtml>.
4. Art Moore, “The Bible as Hate Literature? Canadians Advance Bill That Chills Speech about Homosexuality”, *World Net Daily*, October 21, 2002, [Worldnetdaily.com, http://www.worldnetdaily.com/news/article.asp?ARTICLE_ID=29328](http://www.worldnetdaily.com/news/article.asp?ARTICLE_ID=29328).
5. Filip van Laenen, “Free-Speech in Sweden,” *The Brussels Journal*, December 3, 2005, [brusselsjournal.com, http://www.brusselsjournal.com/node/538](http://www.brusselsjournal.com/node/538).
6. *Christianity Today*, August 2003, 33, <http://www.christianitytoday.com/ct/2003/08/31.33.html>.
7. Joe Dallas, “Born Gay? How Politics Skews the Debate”, *Christianity Today*, June 1992, 22.
8. Larry B. Stammer, “Rethinking the Origins of Sin: Genetic Findings Prompt Religious Leaders to Take a New Look at Good and Evil,” *Los Angeles Times*, May 15, 1993, A1.
9. Joseph Shapiro, “Straight Talk about Gays,” *U.S. News and World Report*, July 15, 1993, 48.
10. “Public Opinion Trends.”
11. Neil Swidey, “What Makes People Gay?” *The Boston Globe*, August 14, 2005, [Boston.com, http://www.boston.com/news/globe/magazine/articles/2005/08/14/what_makes_people_gay?mode=PF](http://www.boston.com/news/globe/magazine/articles/2005/08/14/what_makes_people_gay?mode=PF).
12. Joe Dallas, *A Strong Delusion* (Eugene, OR: Harvest House Publishers, 1996), 116.
13. For one of many analyses of “origin” theories, see “Origin of Homosexuality Unresolved Despite Study”, *The Washington Times*, November 28, 2004, <http://www.washingtontimes.com/functions/print.php?StoryID=20041128-12135-7392r>.
14. Cited in *The Record: A Newsletter of Evangelicals Concerned*, http://www.ecinc.org/Records/rec_wntr2006.htm.
15. “Brian McLaren on the Homosexual Question: Finding a Pastoral Response”, *Leadership Journal.net*, <http://blog.christianitytoday.com/mt-tb.cgi/43>.
16. Cited in *The Record: A Newsletter of Evangelicals Concerned*, http://www.ecinc.org/Records/rec_fall2005.htm.
17. “Q and A with Chuck Smith, Jr.”, *Dallas Morning News*, December 10, 2005, Religion Section.
18. For example, *Genesis* 19:1–29

describes an attempted homosexual rape; *Judges* 19 features a grisly account of the rape and dismemberment of a concubine; *Romans* 1:18–32 lists a set of vices following an abandonment of God’s authority.

19. Paul Strand, “Cause and Effect: The Benefits of Traditional Marriage,” *CBN News*, April 5, 2006, *The Christian Broadcasting Network*, <http://www.cbn.com/cbnnews/news/040510a.aspx>.
20. Justin Katz, “One Man’s Marriage Trap: The Ever-Shifting, Deeply Conflicted Andrew Sullivan”, *National Review*, December 31, 2004, available free at <http://www.highbeam.com/library/docFree.asp?DOCID=1G1:131002601>.
21. Maria Xiridou et al, “The Contribution of Steady and Casual Partnerships to the Incidence of HIV Infection among Homosexual Men in Amsterdam”, *AIDS* 17,7 (May 2, 2003): 1029–1038, also available at <http://www.aidsonline.com/pt/re/aids/fulltext.00002030-200305020-00012.htm>.
22. Stanley Kurtz, “The End of Marriage in Scandinavia: The ‘Conservative Case’ for Same-Sex Marriage Collapses”, *The Weekly Standard*, February 2, 2004, also available at <http://www.weeklystandard.com/Content/Public/Articles/000/000/003/660zypwj.asp>.
23. Em and Lo, “The New Monogamy”, *New York Magazine*, November 21, 2005, *New York*, <http://nymag.com/lifestyle/sex/annual/2005/15063/index.html>.
24. See Peter Sprigg, *Outrage: How Gay Activists and Liberal Judges Are Trashing Democracy to Redefine Marriage* (Washington, D.C.: Regnery Publishing, 2004), 98.
25. Quoted in Wikiquote, http://en.wikiquote.org/w/index.php?title=Coretta_Scott_King&printable=yes.
26. “Religion Is Morally Neutral,” <http://www.msnbc.com/id/6769668/site/newsweek/>.
27. For details on these and similar incidents, see Alan Sears and Craig Osten, *The Homosexual Agenda* (Nashville: Broadman and Holman, 2003), 117, 145–47.
28. Paul Varnell, “Learning from Catholic’s Change”, *Out NOW!* June 27, 1995, 15.
29. Quoted in *zaadz beta*, http://quotes.zaadz.com/Martin_Luther_King_jr.

Eer (respect) het verwaarloosde aspect

Tom Marshal was een bekend leider en spreker in Nieuw Zeeland. Als architect gaf hij veel lezingen over management. Hij is in 1994 overleden maar zijn boeken zijn nog steeds actueel. Op een eenvoudige manier vertelt hij krachtige en praktische waarheden uit de Bijbel. In zijn boek 'Betere Relaties' behandelt Marshall vier aspecten van relaties:

1. Eer, het meest verwaarloosde aspect;
2. Begrip, het meest nodige aspect;
3. Liefde, het meest weerbare aspect; en
4. Vertrouwen, het meest kwetsbare aspect.

Op onze website hebben we het hoofdstuk over vertrouwen uit dit waardevolle boek al gepubliceerd (zie <http://www.stichtingpromise.nl/artikelen/pastorale-onderwerpen/vertrouwen.htm>). Nu laten we Tom aan het woord over Eer, het meest verwaarloosde element in een relatie.

De Bijbel staat vol met aansporingen om eer te bewijzen. Meer nog, het wordt ons zelfs opgedragen. We worden bevolen om God te eren, als eerste en boven alles.

Paulus zegt in Rom.1:21, dat de wortel van alle zonde is, dat de mens, hoewel hij God kent, Hem niet verheerlijkt als God. We worden opgedragen om vader en moeder te eren (Ef.6:2). Gehoorzaamheid aan ouders hoort bij de kinderjaren, het eren gaat een leven lang door. Het is een deel van een morele wet en inderdaad het eerste gebod, waaraan een belofte vast zit. We zien het belang hiervan later. Maar we moeten ook onze medewerkers eren, onze leiders en oudsten in de kerk. Van mannen wordt verwacht dat ze hun vrouw eren en vrouwen hun mannen en de huwelijkse staat. Opvallend is ook dat we ook degenen die minder succesvol zijn, de weduwen en de bejaarden, moeten eren. We moeten dus elkaar en iedereen eren, onafhankelijk van hun status. Nog meer verbazingwekkend is dat God ons ook eert, "want wie Mij eren zal, zal Ik eren" (1Sam.2:30). De Bijbel geeft ons een beeld van een samenleving waar een stroom van eer en respect vloeit.

Wat is eer of respect?

Eer of respect is het erkennen van de

waarde van een ander mens. Als ik iemand eer of respect geef, erken ik hoe waardevol de ander is. Daarom moet God geëerd worden boven alles en allen, omdat Hij de hoogste waarde is. Dit eren is belangrijk om verschillende redenen.

- 1) Als ik de waarde van mensen erken, ontdek ik hoe ongelofelijk rijk mijn leven is, omdat ik mij omringd weet door zoveel waardevolle mannen en vrouwen. Mijn leven krijgt daardoor een gevoel van betekenis. Als ik geen respect of eer toon, of nog erger, als ik mensen in mijn omgeving naar beneden haal, verarm ik mijn eigen leven, omdat ik handel alsof ik omringd wordt door waardeloze mensen.
- 2) Alleen als ik zelf eer en respect van anderen ontvang, voel ik me niet waardeloos. Er bestaat ongetwijfeld een verband tussen de grote aantallen mensen in onze samenleving die een laag zelfbeeld hebben en de manier waarop we alles wat hoog is naar beneden halen. We ontveren God en Zijn Woord. We uiten gebrek aan respect over de instituten van onze samenle-

meest pect van relaties

ving, verachten ons verleden, morele waarden, ouderschap, autoriteiten en rechten van anderen. Gebrek aan respect wordt helaas vaak als normaal beschouwd. Veel mensen in de media hebben er een beroep van gemaakt om alles te bekritisieren en naar beneden te halen. We oogsten wat we zelf zaaien, zoals de Psalmist zegt: “De goddelozen draven rond, terwijl snoodheid bij de mensenkinderen het hoofd opsteekt” (Ps.12:8). Maar ook in ons eigen leven oogsten we wat we zaaien. Als we anderen verachten, voelen we ons vernederd, hebben een laag zelfbeeld en voelen we ons waar-deloos.

- 3) Tot slot. We kunnen onszelf geen goed zelfbeeld schenken. Ik kan mijzelf geen eer geven, in tegenstelling tot wat alle boeken over zelfhulppsychologie ons vertellen. We zijn afhankelijk van elkaar, ons zelfbeeld wordt gevormd door onze relaties, met God en anderen. Een slecht zelfbeeld verhindert ons om goede relaties op te bouwen, maar aan de andere kant is

het ontbreken van bevestiging en eer juist de oorzaak ervan dat we geen goed zelfbeeld en goede relaties hebben.

Hoe waardevol?

Als respect en eer de erkenning van waarde is, moeten we weten waar waarde vandaan komt en hoe het zich ontwikkelt. De waarde van iets wordt bepaald door wat mensen er voor over hebben. Ik kan een miljoen euro uitgeven voor een superproduct, en nog eens een miljoen om het op de markt te brengen, maar als niemand het wil kopen, is de waarde nul, of hooguit de sloopwaarde. Aan de andere kant zijn mensen soms bereid een fortuin neer te tellen voor een zeldzame postzegel, die wat betreft de waarde van het materiaal, een paar vierkante centimeter papier, nul komma nul is. De dingen die mensen respect of eer geven, tonen de waarden waarop een samenleving gebouwd is. Het is duidelijk dat de westerse samenleving de hoogste waarde geeft aan entertainment, sport, en materiële welvaart, want die dingen krijgen de meeste aandacht.

Maar is dit een goed waardesysteem waarmee we mensen kunnen beoordelen? Zo niet, welke dan wel?

Intrinsieke of wezenlijke waarde

Intrinsieke waarde is de waarde die behoort bij het wezen van de persoon of het ding. Bijvoorbeeld, als je een gouden sieraad fijn maalt, verbrandt, met een hamer kapot slaat, blijft de waarde van het goud gelijk. Dat is zijn intrinsieke waarde, zijn onherleidbare, onvervreembare en onvernietigbare waarde. Mijn intrinsieke waarde is de waarde van mij als persoon, los van mijn gaven, bezittingen en prestaties. Deze eeuwige waarde en belangrijkheid werden door God aan mij gegeven. Niets van wat ik doe, kan daaraan toevoegen of ervan afnemen. Zoals God mij Zijn onvoorwaardelijke liefde geeft, zo geeft Hij mij ook waarde. Ik realiseer me dat als ik de meest succesvolle en briljante mens op aarde ben, dat niets zal toevoegen aan mijn intrinsieke waarde. De waarde is me gegeven, niet verdiend. Maar als ik vanaf dit moment faal in alles wat ik doe, als ik mijn reputatie verlies, mijn gezond-

heid, mijn bezittingen, mijn vrienden, mijn bediening of mijn verstand, is mijn intrinsieke waarde niet verminderd. Deze waarheid bracht veiligheid in mijn leven, meer dan wat ook.

De eerste waarde die kinderen moeten voelen is intrinsieke waarde. Kinderen zijn waardevol in zichzelf en om geen andere reden. Ze hoeven het niet te verdienen door prestaties. Ze hebben deze waarde nu eenmaal alleen door zichzelf. Het besef waardevol te zijn is cruciaal voor de veiligheid en eigenwaarde van het kind.

Het belang van het respecteren van de intrinsieke waarde van een mens kan niet genoeg benadrukt worden. De meest onbekwame, gevallen, incapabele of gehandicapte persoon heeft nog steeds intrinsieke waarde als mens. Mensen hebben een waardigheid die behoort bij het mens-zijn als eeuwig wezen. Ze zijn naar Gods beeld geschapen; inderdaad, ze zijn gevallen, maar (door persoonlijk geloof in het verzoenend lijden en sterven van Jezus Christus in beginsel) verlost en in staat eeuwig gemeenschap met God te hebben. Het ontbreken van dit basisbegrip veroorzaakt onrechtvaardigheid en onderdrukking in deze wereld, inclusief abortus, armoede, rassendiscriminatie, prostitutie en porno.

Dit soort respect maakt een duidelijk verschil tussen wat een mens is en wat hij doet. Jezus maakte dit onderscheid altijd. Een van de meest opmerkelijke voorbeelden is de ontmoeting met de

Samaritaanse vrouw (Joh.4). Toen Jezus tegen haar zei: "Terecht zegt gij: ik heb geen man; want gij hebt vijf mannen gehad en die gij nu hebt, is uw man niet". De vrouw was niet gekwetst of ze zei niet: "Waar bemoeit u zich mee". Ze zei: "Ik zie dat Gij een profeet bent (Joh.4:19). Dat is verbazingwekkend. Ik geloof dat dat kwam omdat ze ondertussen ontdekt had dat Hij haar als persoon waardeerde. Hij sprak haar aan op dezelfde manier als Zijn eigen moeder op de bruiloft te Kana. Toch kende Hij haar levensstijl. Jezus had diepe bewogenheid voor haar, en daarom moest Hij haar confronteren met haar morele falen. Maar ze voelde zich veilig in Zijn aanvaarding van haar als mens en voelde zich door die confrontatie niet afgewezen als persoon. Het is alsof beiden naast elkaar staan en haar leven bezien. Jezus zegt: "Het is een puinhoop" en zij geeft dat toe: "Ja Heer, dat is het".

Dat soort respect ligt aan de basis van alle bevrijdende relaties, maar je kunt het niet spelen. Mensen zijn heel gevoelig voor de houding die je aanneemt. Als respect werkelijk in je hart leeft, kun je direct en confronterend zijn en de ander zal zich niet afgewezen voelen. Maar als dat respect er niet is en we zien de persoon en zijn levensstijl als één geheel, komen we in de problemen.

Als we in het bedrijfsleven of kerk succesvol leiding willen geven moeten we hetzelfde onderscheid maken. Ik zeg misschien: "Als mens accepteer ik je helemaal, als broeder of zuster in Christus ook, maar ik kan en wil het niveau van je

prestatie niet accepteren, daar moet iets aan veranderen.

De waarde van karakter

De tweede maat is de waarde van karakter. "Een goede naam is verkieslijker dan veel rijkdom, gunst is beter dan zilver en goud". (Spr. 22:1). Het respect of de eer die voorkomt uit het karakter is hard nodig in onze samenleving, waarin allerlei dingen een hogere plaats krijgen dan karakter, bijvoorbeeld intelligentie, sportprestaties, artistiek talent, zakelijke of politiek bekwaamheid of persoonlijk charisma. Deze worden soms opgesomd om het ontbreken van morele waarden goed te praten. Zelfs de kerk is gezwicht voor de normen van de wereld, zodat gaven en bedieningen meer geëerd worden dan een godvrezend karakter.

In het nieuwe testament ligt de nadruk niet op gaven, bekwaamheden, of talenten maar op karakter. Karakter is de toetssteen, niet charisma. Er wordt bijvoorbeeld weinig gezegd over het werk van een diaken of oudste, maar veel meer over wat voor soort man hij moet zijn. De reden hiervoor is dat zijn rol voornamelijk leidinggevend is, dus moet hij een model zijn van het christelijke leven. Niet veel oudsten begrijpen die verantwoordelijkheid. Ik werd eens geroepen door een kerk die gebukt ging onder verdeeldheid en bitterheid. Ze waren door trauma's gegaan met voorgangers, leiders en oudere leden. Toen we de ware rol van oudsten bespraken, kwamen we bij de wortel van het probleem. Bij al deze mannen had de moed ontbroken effectief de problemen

aan te pakken, omdat ze er zelf in hun eigen leven mee worstelden. Daarom hielden ze zich in en oefenden ze hun gezag niet uit. Toen daarmee afgerekend was, riepen ze de leden bij elkaar, beleden ze hun falen in het leidinggeven en pasten ze de bijbelse principes toe van eenheid en aanvaarding zoals God het bedoeld heeft. De problemen waren bijna meteen opgelost.

Als ik denk aan karakter, denk ik vaak aan mijn vader. Hij was zijn hele leven arbeider, vrijwel onbekend buiten de kleine kring van zijn gezin en de plaatselijke Baptistenkerk. Toch liet hij vier kinderen achter die christen waren en christelijke huwelijken hadden. Hij ging tot God met misschien evenveel fouten in zijn leven als onkruid in zijn tuin, terwijl tuinieren zijn grote liefde was. Ik vraag me soms af: wat kan een mens nog meer bereiken in zijn leven?

Maar karakter heeft alleen waarde voor de volgende generatie als het gezien wordt in de huidige generatie. Als we succes of bezit boven karakter plaatsen, hoeven we ons niet te verbazen als onze kinderen hetzelfde doen.

De waarde van prestatie

Er is een derde maat van waarde, die gegeven wordt aan wat iemand volbracht of bereikt heeft. Oudsten die hard werken met preken en onderwijs geven, zijn dubbel eerbetoon waard, zegt Paulus. We moeten hierin eren wie ere toekomt (1Tim.5:17; Rom.13:7). In alles wat wij doen moeten we een hoge norm nastre-

ven. Alles wat wij ondernemen moeten we zo goed mogelijk doen. Wij kunnen beperkte gaven en bekwaamheden hebben, maar we kunnen streven naar volmaaktheid door de genade Gods die in ons is, zegt Paulus. We moeten willen groeien. Een klein kind groeit vanzelf. Geef het voedsel, slaap, oefening en liefdevolle verzorging en het zal groeien naar een bepaald niveau van ontwikkeling. Dat kleine meisje zal nooit een dokter worden, een politieke figuur, leraar of musicus tenzij het ergens een beslissing neemt om te groeien. Onze kerken zitten vol met christenen die twintig jaar geleden in hun geestelijk leven groeiden tot een bepaald niveau en daarop bleven staan.

Het is geen Herculestaak om te groeien. De leidinggevende bedrijven in de Verenigde Staten doen de dingen niet tweemaal beter dan de rest, maar slechts één procent beter dan de rest. Succes ligt besloten in deze benadering. Het betekent een kleine verbetering van onze prestatie op zoveel mogelijk gebied. Wat zou er gebeuren met een kerk als in één jaar ieder lid zich toewijdde om slechts één procent meer liefhebbend te zijn, meer ijverig in zijn baan en in het bestuderen van de bijbel, meer geïnteresseerd in de burens, meer vrijgevig in het offeren, meer actief in openbare functies en meer gevoelig voor de stem van God? Ik denk dat ze binnen enkele maanden middenin een opwekking zitten.

Hoe waarderen we een bijzondere prestatie? Door de poging daartoe te bevestigen en te belonen, zowel de poging als het resultaat. Een van mijn zonen was onderwijzer. Hij vertelde me van een Maori-collega, die wanneer hij zijn klas binnenkwam, altijd iets zag waar hij zijn waardering over kon uitspreken, een poster, een werkplan, of iets dat tentoongesteld werd. Dat deed meer aan Marks toewijding aan zijn baan dan welke promotie ook. We moeten de beslissing nemen iets met ons hele hart te doen, als voor de Heer en niet voor mensen (Kol.3:24). "Ik, de Here, doorgrond het hart en toets de nieren en dat om aan een ieder te geven naar zijn wegen, naar de vrucht zijner daden" (Jer.17:10).

De toepassing

In het geven van eer moeten we weten welke maat of waarde we zullen hanteren, en degene die eer ontvangt ook.

Een mens kan op een bepaald terrein, bijvoorbeeld kunst, sport of zaken, succes boeken en toch een bedenkelijk karakter hebben. In het eren van hun prestatie spreken we niet uit dat we hun karakter waarderen, of dat hun intrinsieke waarde groter is dan bij een ander mens. Volgens hetzelfde principe, betekent het feit dat iemands karakter gewaardeerd wordt, niet dat zijn prestatie die misschien beneden niveau is geëerd wordt. De behoefte dat iemands intrinsieke waarde wordt erkend kan niet bevredigd worden door slechte prestaties te prijzen of door zondermeer hun levensstijl of gewoonten te accepteren.

De inhoud van eer

Zoals bij de andere elementen van relaties moeten we ons begrip uitbreiden, namelijk met wat we bedoelen met eer en respect. Deze begrippen zijn in onze samenleving erg verwaarloosd. Veel woorden hebben een ouderwetse klank gekregen. Hieronder zijn enkele termen genoemd die ons kunnen helpen om het begrip 'eren' te verrijken. PM

1. **Aanvaarding.** Met aanvaarding bedoelen we niet alleen passief zijn. De manier waarop we het woord aanvaarding gebruiken kan fatalistisch klinken. "Je kunt er niets aan doen, je moet het gewoon aanvaarden". Dat is niet wat we met aanvaarding bedoelen. Het is een actieve houding om te ontvangen. Je verwelkomt een persoon met echte warmte en respect. Je zegt eigenlijk: "Je bent een waardevolle uitbreiding van deze groep" of: "Ik ben blij dat je lid bent van deze kerk, deze familie of dit team. Dat had Paulus in gedachten, toen hij zei: "Daarom, aanvaardt elkaar, zoals ook Christus ons aanvaard heeft tot heerlijkheid Gods" (Rom.15:7).
2. **Erkenning.** Dit is reageren op een persoon, op iemand die uniek is en we zijn geïnteresseerd in zijn activiteit, prestatie of mening. Het laat zien dat we het oordeel over zijn kwaliteit losgelaten hebben en hem met een positieve en vriendelijke houding benaderen.
3. **Bevestiging.** Dit is het versterken van iemands eigenwaarde door aandacht te geven aan zijn sterke punten en gaven. Bevestiging bouwt op de waarheid dat we allen geschapen zijn voor God om in bepaalde dingen goed te zijn, maar niet in alles. Het richt zich

Waarde:	Hoe gegeven?	Met eren erkennen we:
Intrinsieke	Gegeven, niet verdiend	Eeuwige waarde van de mens
Karakter	Verdiend, niet gegeven	Wat de mens is geworden
Prestatie	Verdiend, niet gegeven	Wat de mens deed of bereikte

op wat we goed doen en niet op wat we minder goed doen. Het zegt: "Ik vind je geweldig en wil dat je ook zo over jezelf denkt". We zijn hier zo ver vandaan geraakt, dat zulke opmerkingen zelfs in onze christelijke oren vreemd klinken.

4. **Waardering.** Deze is meer subjectief dan bevestiging. Het drukt het genoegen uit dat we voelen in de tegenwoordigheid van de ander, hoe hij zich kleedt, waarover gesproken wordt of het stimulerende van haar of zijn persoonlijkheid. Het zegt: "Ik heb er plezier in je te zien en hetzelfde te doen als jij".
5. **Goedkeuring.** Goedkeuring of bijval drukt uit dat je het met iemands prestatie of mening eens bent. We gaan naast iemand staan en drukken onze steun uit en zeggen daarmee we dat we zijn gedrag waardevol vinden. Bijval zegt: "Ik ben het eens met wat je doet en in dezelfde omstandigheden zou ik hetzelfde doen".
6. **Bewondering.** Dit drukt aanbeveling en bijval uit voor iemands prestatie of karakter en gaat verder dan bijval. Bijval zegt: "Ik zou precies hetzelfde als jij gedaan hebben". Bewondering zegt: "Ik zou dat nooit zo goed als jij gedaan kunnen hebben". Of: "Je hebt hiermee een niveau bereikt wat ik zou willen navolgen".
7. **Introductie.** Door introductie kunnen we een persoon erkennen, hem prijzen, of publiek aanbevelen. In de eenvoudigste vorm introduceren we een vriend aan een groep. Als ik zeg: "Het is echt een vreugde voor mij om mijn goede vriend Bill Fauld aan u

voor te stellen", geef ik de boodschap dat Bill een waardevol mens is, die hoog staat in mijn waardering en ik wil dat anderen hem ook zo zien.

Het tonen van respect

Het is niet genoeg om het karakter van respect en eer, of de waarde ervan te kennen, we moeten ook weten hoe we dat over kunnen dragen. Eer moet 'gegeven' worden, zodat de ander die kan ontvangen.

Verbaal, dus met woorden

De eenvoudigste manier om eer te geven is met woorden: eenvoudige, eerlijke opmerkingen die bevestiging, waardering en achting overdragen. We kunnen dit aan iemand direct zeggen, waarmee de persoon de warmte van onze stem kan voelen en de uitdrukking op ons gezicht kan zien. Of we kunnen het doen door te schrijven, wat het minder persoonlijk maakt, maar meer bewust en blijvend, zodat de persoon het telkens opnieuw kan lezen.

Een andere manier waarop we eer overdragen is positief te spreken tegenover derden. Paulus deed dit voortdurend en zijn brieven aan de gemeenten staan vol van warme persoonlijke aanbevelingen van medewerkers en collega's (Rom.16:1;1Kor.16:15-18; 2Kor.8:23,24).

Uitdrukkingen met lof, hoogachting. Waardering en aanbeveling zijn manieren van het tonen van eer. Ouders moeten dit niet vergeten. Kinderen worden geboren met twee grote basisbehoeften: de behoefte aan liefde en aan waarde(ring). Deze laatste behoefte heeft te maken met eer

en is anders dan de behoefte aan liefde. Het is waar dat het kind dat liefde ontvangt ook een betere kans heeft om zich geaccepteerd te voelen, maar dat is niet noodzakelijk zo. Als eer ontbreekt, lijdt een kind schade, zelfs als er genoeg liefde is. Het meest voorkomende gevolg is een minderwaardigheidscomplex, of erger nog een gebrek aan hoop, het ontbreken van moed. De belangrijkste rol hierin speelt de vader. De vader geeft het kind zijn gevoel van identiteit en zijn gevoel van eigenwaarde. Het is interessant te lezen over de rol van de Vader in het leven van Jezus. God gaf Hem zijn identiteit: "Gij zijt Mijn Zoon, de geliefde, in U heb Ik Mijn welbehagen" (Marc.1:11; Joh.5:23).

Ik zat eens in een televisiepanel dat van gedachten wisselde over problemen tussen ouders en kinderen. Voor de opname sprak ik met een van de andere leden van het panel, een professor in de psychologie. Ik vertelde hem dat ik wilde dat ik, toen mijn kinderen nog klein waren, het Vaderschap van God eerder had gekend, want dan zou ik een betere vader geweest zijn. Zijn reactie was opmerkelijk: "Ik begrijp niets van al die ophef over het vaderschap", zei hij, "wat een kind nodig heeft is goed ouderschap, het maakt niet uit of dat van een vader of moeder komt". In het groeiend aantal eenouder-gezinnen moet de rol van de vader en de moeder door één persoon vervuld worden, maar dat is niet de Goddelijke norm. Vaderschap en moederschap zij niet hetzelfde. Als ik een onderscheid zou moeten maken, zou ik zeggen dat het moederschap vooral de behoefte aan liefde vervult en het vaderschap de behoefte aan waarde. Natuurlijk zijn die twee niet waterdicht gescheiden van elkaar, vaders moeten ook voeden en moeders moeten ook bevestigen. Boven alles moeten we de intrinsieke waarde van het kind bevestigen. Het is gemakkelijker voor een leuk meisje of een intelligente, atletische jongen om bevestiging te ontvangen, maar hoe moet dat met een kind dat niet knap of intelligent is? Hoe krijgt die zijn gevoel van waarde? Je moet het vele malen zeggen, niet alleen: "Ik houd van jou", maar ook: "Ik vind dat je het geweldig doet, ik ben trots op jou".

Met daden

- 1) **We tonen respect door in publiek elkaar te eren en te ondersteunen.** Als we bijvoorbeeld welkom geheten worden in een groep.
- 2) **We tonen respect voor een persoon als we zijn advies of mening vragen over een zaak die ons na aan het hart ligt.** Of we leggen onze visie of voorstel aan hem voor om zijn mening te vragen en dat advies serieus te nemen.

3) **We tonen respect voor een persoon als we echt bezorgd zijn over haar of zijn welzijn.** Die zorg zegt tegen die persoon dat hij waardevol is en dat we het beste voor hem zoeken, zelfs als het ons veel kost. In de zestiger jaren van de vorige eeuw reisde ik door Australië om arbeiders te zoeken voor bedrijven in Nieuw Zeeland. Het was in de tijd dat er geen werkloosheid was. In Adelaide kwam een Engels stel van rond de veertig met ons praten. We spraken over het werk, de achtergrond en ervaring van de man. Het was duidelijk dat hij bekwaam was en

gewillig om te komen. Het probleem was dat ze wel eens eerder geïmigreerd waren van Engeland naar Australië en hij twijfelde of zijn vrouw het aankon om opnieuw vrienden te maken. Ik herinner me na al die jaren nog de reactie van die vrouw. Ze keerde zich naar hem toe en zei: “Denk niet aan mij schat, jouw carrière is belangrijk”. Ik dacht: “Ik hoop dat die timmerman waardeert wat voor een vrouw hij heeft”. Dat was respect op de juiste manier tot uiting gebracht.

4) **Mensen respect tonen betekent ook dat we hun het recht geven:**

- a) Beslissingen te nemen
- b) Fouten te maken
- c) Mening te hebben die wij niet hebben, en
- d) Hun eigen geweten te volgen.

Dit is erg belangrijk tussen christenen onderling en tussen ouders en hun kinderen.

5) **We tonen respect als we anderen behandelen als mensen die hun eigen verantwoordelijkheid hebben, die hun eigen leven kunnen leiden.** Daarom zullen we het ook zeggen, als ze beneden hun mogelijkheden presteren of als er dingen zijn die gevaarlijk

en verkeerd zijn in hun leven. Door dit te doen, zeggen we dat hun leven te waardevol is om het probleem te laten voortduren. We nemen het risico dat ze zich beledigd voelen door dit te zeggen.

- 6) **We eren iemand door de gaven die we geven. Het cadeau wordt gezien als een symbool van de waardering die we voor de ander hebben.** Daarom zijn onze gaven een deel van de aanbidding voor God: "Vereer de Heer met uw rijkdom en met de eerstelingen van al uw inkomen" (Spr.3:9).
- 7) **We eren elkaar door onszelf te geven in de relatie.** Als we iemand onze vriendschap aanbieden, drukken we ook uit dat we hun waarde, vergeleken met andere mensen, hoog schatten. Want we willen dat ze een speciale plaats in ons leven en onze gevoelens hebben en dat we die plaats bij hén hebben. Daarom is er een element van eer in de kern van seksuele eenheid in het huwelijk. Het ligt in de woorden van de huwelijksremonie: "Ik eer u met mijn lichaam". Misschien is dit de grootste eer die een man kan geven aan zijn vrouw en de vrouw aan haar man. Daarom heeft goddelijke wijsheid dit uitsluitend binnen het verbond van het huwelijk geplaatst. Het somt alles op wat daarvoor gebeurde, de woorden, de blikken, de aanraking, aanwezig zijn en het zorgen voor de behoeften van elkaar. Vandaag wordt huwelijkstrouw in de media belachelijk gemaakt. Maar elke voorganger, priester, of hulpverlener kan je vertellen dat iemand die ontdekt dat zijn huwelijkspartner ontrouw geweest is, door een trauma gaat. Dieper dan het gevoel van boos-

heid, beschadiging of jaloezie is het gevoel van naar beneden gehaald te zijn, beroofd te zijn van waardigheid en persoonlijke betekenis. Het is een kant van de zaak die zelden goed wordt behandeld en als gevolg daarvan stranden soms goed bedoelde pogingen tot verzoening.

Non-verbaal

We communiceren niet alleen verbaal, dus met woorden (dat zagen we hierboven) maar ook non-verbaal, dat wil zeggen met gebaren, uitdrukkingen, lichaamstaal, de hoogte en toon van onze stem, enzovoort. Soms is de boodschap die we overbrengen met woorden anders dan de boodschap die we communiceren via deze non-verbale kanalen. Communicatie-experts zeggen dat de niet verbale boodschap minstens vijf keer beter overkomt dan de verbale boodschap. En als de twee boodschappen tegengesteld zijn, zal de ontvanger eerder de non-verbale boodschap geloven. We zeggen: "Je kon zien aan de manier waarop ze het zei dat het sarcastisch bedoeld was". Hier zijn enkele non-verbale manieren waarop we respect kunnen communiceren. We moeten hier aandacht aan geven, omdat we ons er vaak niet bewust van zijn dat we een bepaalde boodschap overbrengen.

- 1) **Door aanraking.** Bijvoorbeeld een handdruk, een schouderklopje, een kus op de wang, een omhelzing bij een ontmoeting, zelfs als de kinderen volwassen zijn, de aanrakingen tussen man en vrouw zonder seksuele bijbedoelingen. Dit alles geeft niet alleen liefde weer, maar ook respect. Daarom voelen we ons beledigd als een uitgestoken hand geweigerd wordt. Mannen en vrouwen in het arbeidsproces

lopen voortdurend het risico beledigd te worden, afgewezen te worden of hun zelfrespect te verliezen. In die omstandigheden kan een echtgenoot of zijn vrouw het zelfvertrouwen van zijn partner beter opvijzelen dan wie ook, of die vernietigen, omdat ze elkaars zwakten zo goed kennen.

- 2) **Op de manier waarop we naar elkaar kijken.** Naar iemand opzien is hem eren, op iemand neerkijken is hem naar beneden halen. Twee dingen doen we onbewust, de toon van onze stem en de blik in onze ogen. Als we iemand verachten, zal het te zien zijn in onze ogen. Als we iemand liefhebben of bewonderen, zal het ook onze manier waarop we naar hem kijken beïnvloeden. Jezus zei: "De lamp van het lichaam is het oog" (Matt. 6:22). Wat in ons hart is, zal onvermijdelijk te zien zijn in onze blik. Ik heb met volwassenen gesproken die zich hun hele leven een nietsnut voelden. Hun negatieve zelfbeeld zorgde ervoor dat ze kregen wat ze verwachtten. Ik begrijp nu, waarom mannen en de vrouwen in de Bijbel altijd Gods aangezicht wilden zien. David zegt: "Ik zoek Uw aangezicht,

Here. Verberg Uw aangezicht niet voor mij” (Ps.27:8). Waar komt ons gevoel van waarde en betekenis vandaan? Van Gods aangezicht! Als die voor ons verborgen is, zijn we verstoken van enig gevoel van waarde.

- 3) **Door iemand een bepaalde eervolle positie te geven.** Dit kan een formele

eer zijn, die bij een bepaalde positie behoort, zoals de troon voor een vorst, of de zetel van een rechter, of een stoel aan het hoofd van een maaltijd, een plaats naast de voorzitter tijdens een vergadering, of een stoel op het podium tijdens een openbare bijeenkomst. Het kan ook betekenen dat we

een stap opzij doen en iemand anders laten voorgaan door een deur We zeggen van iemand dat hij ‘een speciale plaats in ons hart heeft’.

- 4) **Door ‘erbij te zijn’.** Dat wil zeggen aandacht te geven aan wat gezegd of gedaan wordt. Vaak zijn we lichamelijk wel aanwezig, maar onze gedachten zijn ergens anders. Kinderen zijn hier erg gevoelig voor. Denk eens aan de keren dat een klein kind je iets vertelde en je hield het gesprek gaande door zo af en toe ‘ja’ en ‘nee’ te zeggen, terwijl je in gedachten een boodschappenlijstje maakte of aan de kapotte grasmaaier dacht. Toen kwam de verontwaardigde schreeuw: ”Je luistert niet!” Ik herinner me een van de kleinkinderen die ‘s zomer bij ons logeerde. Ons huis is vlak bij de zee en we waren op het strand een zandkasteel aan het bouwen. Kleine Lydia was toen ongeveer zes jaar oud. Plotseling keek ze me aan en zei: “Opa, waarom heb je zoveel tijd voor mij?” Wat gebeurde er? Het kleine meisje voelde zich belangrijk en gewaardeerd omdat iemand haar tijd gaf.

Er zijn weinig dingen die de kwaliteit van onze relaties meer verrijken dan het herwaardereren van eer en respect. Een persoon die geëerd wordt en dat weet, heeft een extra stimulans zich eervol te gedragen. Een mens die voortdurend onteerd wordt komt op een punt terecht waarop hij niets anders kan dan aan die verwachtingen te voldoen.

De mensheid is voor eer en respect gemaakt. Toen God de man en vrouw maakte, waren ze ‘gekroond met ere’. We moeten wederzijds respect en eer terugbrengen op elk niveau van de maatschappij, tussen mannen en vrouwen, ouders en kinderen, leraars en studenten, arbeiders en management, voorgangers en gemeenteleden. Het begint met het eren van God en het herontdekken van de verbazingwekkende waarheid dat God ons hoog schat. “Omdat gij kostbaar zijt in Mijn ogen en hooggeschat en Ik u liefheb” (Jes.43:4)

© Tom Marshall (±1994)

Met toestemming overgenomen uit: *Betere Relaties*, hoofdstuk 5
ISBN 90-73895-07-03 1992 Uitgeverij Shalom Putten.

Christelijke assertiviteitstraining najaar 2014

Echtparen korting!

10 maandagavonden of 10 dinsdagmiddagen Vanaf sept. 2014 starten er weer twee nieuwe trainingen. Maandag 15 sept-1 december (10 avonden) en dinsdag 16 sept. -2 dec.i. (10 middagen). Deze training waarin sociale vaardigheden, gecombineerd worden met christelijke identiteit, is uniek in zijn opzet. Hoe ga je als christen om met grenzen op je werk, in familie, met vrienden en met God? Naast emotionele intelligentie wordt veel aandacht geschonken aan conflicthantering en identiteit.

Cursusinhoud

In de cursus die uitgaat van een Bijbels mensbeeld komen zaken aan de orde zoals:

- Je identiteit als Christen
- Hoe kan ik voor mezelf opkomen en wat is het verschil met "de onderste weg gaan";
- Hoe leer ik sociale vaardigheden en non verbale communicatie;
- Hoe kan ik spanningen in het samenleven met anderen onder controle krijgen en houden?;
- Hoe ga ik om met mijn gevoelens en de gevoelens van anderen?;
- Hoe leer ik op de juiste wijze als Christen te communiceren en grenzen te stellen?;
- Hoe ga ik om met agressiviteit

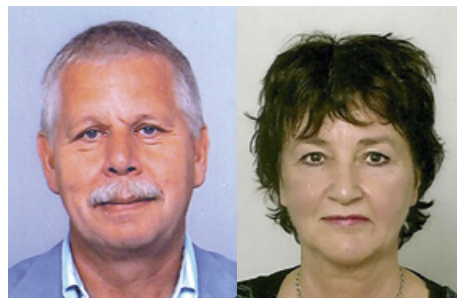
Leermethodes voor deze training zijn:

- De verschillende soorten rollenspelen,
- Bijbelse voorbeelden en mogelijkheden voor oefeningen,
- Verbale en non- verbale communicatie training,
- Ontspanningstechnieken, groeps gesprekken,
- Bijbelstudies en huiswerk opdrachten.

In sommige lessen wordt gebruik gemaakt van videotraining. Iedere les bestaat uit een theoretisch gedeelte waarin verschillende hulpmiddelen die tot een betere assertiviteit leiden besproken en beoefend worden. En na de pauze in de subgroepen worden praktische situaties geanalyseerd, besproken en beoefend. Ook komt iedere les een oefening in christelijke identiteit terug. Bij de cursus hoort een uitgebreid (153 blz) cursus-en werkboek wat in de loop der jaren aangepast is aan de ervaringen van de cursus.

Cursusleiding

- Gerard Feller, psychosomatische fysiotherapeut en pastoraal counselor
- Coby Feller, psychosomatisch oefentherapeute

Wanneer

Data training 2014 (maandagavonden 19.30-22.00uur):

- September: 15, 22, 29
- Oktober: 6, 13, 27
- November: 3, 10, 24
- December: 1

Data training 2014 (dinsdagmiddagen 13.00- 15.30 uur):

- September: 16, 23, 30
- Oktober: 7, 14, 28
- November: 4, 11, 25
- December: 2

Waar

De cursussen worden gegeven in het therapeutisch centrum Oudewater, Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater.

Voordat men op deze cursus kan inschrijven, dient er een intake-gesprek plaats te vinden, waarin er wederzijds afgestemd wordt of de cursus wel voor u geschikt is. Verder wordt de motivatie getest om daadwerkelijk in de praktijk ook met deze cursus van 10 avonden/middagen te gaan werken U kunt zich Inschrijven of meer info vragen via tel. (0348) 561419 of 563359.

Stuur ons een email naar info@pastoraat.com voor meer informatie of om u op te geven voor de cursus, of bel telefoon 0348-561419 of 563359

Kosten

De cursuskosten bedragen inclusief intake en uitgebreide cursus-map 325euro (alleen voor particulieren) Voor echtparen 50euro korting per persoon te voldoen voor aanvang van de cursus op bankrekening NL52RABO035.23.13.498 tnv G.P.M. Feller te Oudewater.

Veelal vergoeden bedrijven en instellingen en enkele zorgverzekeraars deze cursus.

Toetsen van alternatieve en complementaire geneeswijzen

Zaterdag 12 Oktober Prijs inclusief 3 boeken, hand outs € 75!

Inleiding

In iedere kerk of gemeente komen in het pastoraat vaak vragen over hoe om te gaan met veel alternatieve en complementaire geneeswijzen. Vaak wordt niet herkend dat een geestelijke groei in geloof belemmerd wordt door verkeerde bindingen, die ontstaan door occulte contacten in de gezondheidszorg. Ook in het evangeliseren het bereiken van mensen buiten de kerk kan dit een belemmerende factor zijn. Deze cursus geeft inzicht in het denken en handelen van veel van de 'verkeerde alternatieven' Juist omdat er tegenwoordig veel occulte technieken in de reguliere gezondheidszorg geïntegreerd worden is meer up to date kennis noodzakelijk. Stichting Promise heeft in de afgelopen 30 jaar die kennis verzameld en steeds geactualiseerd. Het is een onmisbaar gereedschap in het uitoefenen van een pastorale bediening, anderen niet in het pastoraat werkzame belangstellenden zijn ook van harte welkom

Cursus informatie

- 12 Oktober van 10.00-16.00uur
- De cursus wordt gehouden in het Therapeutisch centrum Oudewater Lange Burchwal 80, 3421 SM , tel. 0348 563359 of 567670
- Docent: Gerard Feller
- **Kosten:** à €75,- **inclusief alle hands out, 3 boeken,koffie/thee, minimum aantal deelnemers 8 maximum 15**

- De drie boeken zijn: New Age, esoterie en evangelie 2 Tussen Waan en Werkelijkheid, 3 Toetst alles, waarheid en leugen in de christelijke gemeente

- **Deelnemers ontvangen een certificaat van deelname**

Programma

- 10.00-11.15 uur - Inleiding gezondheid, mensbeelden, Yoga: oude en nieuwe technieken, bijbelse toetsing+ vragen.
- 11.15-12.15 uur - Taoistische geneeswijzen zoals: acupunctuur, Feng Shui, Voetreflexologie, Iriscopie
- 12.15-13.00 uur - Lunchpauze
- 13.00-14.00 uur - Magnetisme en kosmische energie zoals: magnetisme, Reiki, Therapeutic Touch, Chakra-balancing, homeopathie, bijbelse toetsing+ vragen
- 14.00-15.00 uur - Bewustzijn veranderende methodes zoals : hypnose, visualisatie en geleide fantasie, nlp= neuro linguïstisch programmeren, bijbelse toetsing + vragen
- 15.00-15.15 uur - Pauze
- 15.15-16.00 uur - Weg tot bevrijding, bijbelse alternatieven, Hoe kan ik helpen.
- 16.00 Afsluiting, uitreiking certificaat

Opgave

Praktijk Hulpverlening "heel de mens"
Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater
3421 SM Oudewater tel 0348 561419 of 567670
info@pastoraat.com

U kunt zich inschrijven door à € 75,- overmaken op bankrekening 352313498 van G.P.M. Feller onder vermelding: 12 okt. 2014

Stress te lijf!!

Leer uw lichamelijke spanningssignalen te herkennen en paniekstoornissen te voorkomen.

een goed alternatief voor mindfulness!!! Meer dan tienduizend cursisten gingen u voor!

4 donderdagavonden of donderdagmiddagen in okt/nov 2014

Van 13.00uur -15.30 uur en 19.30 uur - 22.00 uur in het therapeutisch centrum op de Lange Burchwal 80 in Oudewater. Tel. (0348) 561419 of 567670. Als bijbelgetrouwe christenen wijzen we de yoga-oefeningen af. Toch vinden we in deze cursus een verantwoord Bijbels alternatief waarin we op een goede manier ook aan lichaamsoefeningen ter ontspanning kunnen werken. Wat zijn de spanningssignalen, die je kunt herkennen? Hoe kun je het beste reageren op paniekgevoelens? En hoe staan deze met elkaar in verband? Zo laten we in het kort op eenvoudige wijze iets zien van de werking (fysiologie) van spieren, houding, ademhaling om de lichaamsoefeningen beter te begrijpen en daardoor ook beter te kunnen oefenen. Oefeningen, zoals spierontspanningsoefeningen, adem oefeningen en houdingsoefeningen die helpen meer inzicht en controle uit te oefenen op onze lichamelijke spanningen en gezondheid. Zo kunnen we op een verantwoorde manier omgaan met 'de tempel van de geest'.

Lesprogramma

Er zijn twee cursussen op donderdagmiddag van 13.00-15.30 en een cursus van 19.30-22.00 op dezelfde donderdag in maart en april.

Donderdag 30 oktober 2014

Voorstellen, Oefeningen om te bepalen of u goed lichamelijk kunt ontspannen en kort interactief bijbels voorbeeld van omgaan met stress.

Donderdag 6 november 2014

Spierontspanning + houding en kort interactief bijbels voorbeeld van omgaan met stress.

Donderdag 13 november 2014

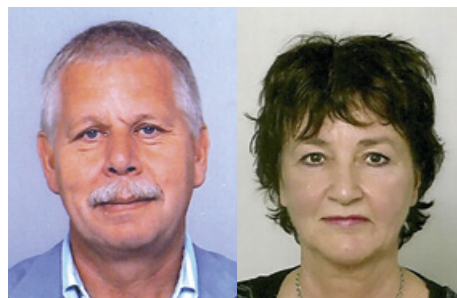
Ademoefeningen in relatie met spanningen en korte interactief bijbels voorbeeld van omgaan met stress.

Donderdag 20 november 2014

Interactieve studie over stress, de gevolgen en de mogelijkheden om hier op een psychosociale, en geestelijke wijze mee om te gaan.

Cursusleiding

Gerard en Coby Feller, pastoraal counselor, fysiotherapeut, psychosomatisch oefentherapeute.

Cursuskosten

De kosten voor de cursus van 4 donderdag middag of avonden, inclusief koffie/thee en cursusboek bedragen € 130,-. (soms vergoed door werkgevers en zorgverzekeraars, eerst navragen!)

Opgave

Het is niet mogelijk voor een of twee dinsdagen in te schrijven. Graag € 130 te voldoen op onderstaand rek.nr vóór 22 oktober. Opgave via :

info@pastoraat.com of tel 0348 567670

Bij annulering van de cursus binnen een termijn van tien dagen voor de eerste donderdag bent u € 30 reserveringskosten verschuldigd. Na aanmelding en betaling ontvangt u een bevestiging plus routebeschrijving.

Uw betaling kunt u overmaken op bankrekening NL52RABO0352313498 van de Rabobank te Oudewater t.n.v. G.P.M. Feller onder vermelding 'stress te lijf' najaar 2014 (minimum deelnemers 7 maximum 12)

Kanjertraining een goede methode om pesten tegen te gaan?

Pesten is helaas een actueel thema, mede vanwege het feit, dat kinderen die gepest worden, soms zelfs ertoe gebracht worden zelfmoord te plegen. Als oplossing voor het pestprobleem is de zgn. Kanjertraining ontwikkeld, die gesubsidieerd wordt door het ministerie van OCW, en inmiddels op ongeveer 2000 scholen voor basison-

derwijs, waaronder relatief veel scholen van protestants-christelijke signatuur, is ingevoerd.

In zijn boek 'Soep van Keistenen - de Kanjertraining op de korrel' heeft drs. J.G. Hoekstra de Kanjermethode kritisch onder de loep genomen, onder andere qua oorsprong, wetenschappelijke waarde, effectiviteit, didactische kwaliteit. In het bijzonder wordt de toepasbaarheid van de training binnen een christelijke setting ter discussie gesteld. De analyse is vernietigend, van de methode blijft nagenoeg niets heel. Mede gezien de gevaren van de training (o.a. negatieve opstelling ten opzichte van de gepeste en in bescherming nemen van de pester) is de auteur van mening dat protestants-christelijke scholen de Kanjermethode op grond van artikel 23 niet alleen mogen, maar ook moeten weigeren.

(De juistheid van het besluit van het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen om de training aan te bevelen, wordt vanuit het genoemde onderzoek betwijfeld. De Kanjertraining voldoet alles behalve (of: niet?) aan de door de Wet Actief Burgerschap en Sociale

Integratie gestelde eisen. Ook worden vraagtekens gezet bij de beslissing van het Nederlands Jeugd Instituut om de training als effectief te erkennen en op te nemen in de databank Effectieve Jeugdinterventies, en wordt de onafhankelijkheid van dit Instituut in deze zaak ter discussie gesteld.)

Redactie Promise: Het boek behandelt vooral de mogelijke wetenschappelijke achtergronden, bezwaren en de denkmogeligheden die achter de Kanjertraining zitten. Dit is de kracht van het boek maar tegelijk ook de zwakte. De techniek en praktische werkwijze worden jammer genoeg niet zo uitgebreid besproken, zodat het voor de gemiddelde lezer moeilijk wordt e.e.a. te begrijpen. Je zou het de christelijke onderwijskrachten kwalijk kunnen nemen, dat ze zelf geen methode op bijbelse leest ontwikkeld hebben, waarin zaken rond het pesten als geloof, belijden, berouw en toetsen aan de orde komen.

Het boek 'Soep van Keistenen - de Kanjertraining op de korrel' (80 pagina's) is beschikbaar via <http://bijbelonderwijs.nl/webshop/?addToCart=118>

Vernieuwde website

"Ik wil Christus kennen en de kracht van Zijn opstanding ervaren, ik wil delen in Zijn lijden en aan Hem gelijk worden in Zijn dood" (Filippenzen 3:10).

Als christenen zijn we niet gericht op zelfverwerkelijking maar op het kennen van Jezus Christus. We zien onze levensomstandigheden dan vaak als een middel om Hem te leren kennen. Als we vervuld zijn van onszelf hebben we de neiging ons werk op de troon te plaatsen, terwijl we als christenen Jezus Christus op de troon moeten plaatsen. Gods doel is om ons één met Hem te maken. Ongeacht de omstandigheden of ontwikkeling van ons werk, moeten we leren delen in Zijn lijden en Zijn opstandingskracht.

Vorig jaar hebben we gezien dat het abonneebestand achteruitging en daardoor ook onze financiële middelen. We hebben God gebeden of Hij ons duidelijk wilde maken of we met het blad Promise door moesten gaan. We hielden er namelijk rekening mee dat we na 30 jaar misschien zouden moeten stoppen. Die beslissing zou uiteraard niet gemakkelijk geweest zijn maar we zouden ons met bovenstaande tekst getroost hebben: niet ons werk is het belangrijkste maar onze kennis van en met Hem. Echter in december kregen we vrij plotseling een voor ons grote gift en een aantal toezeggingen van giften. We hebben God gedankt dat we met het blad weer verder konden gaan. Ook hebben we van een broeder die ons in het verleden geholpen heeft met onze website een

aanbod gekregen om de website te moderniseren en vernieuwen. We zagen namelijk dat de belangstelling voor artikelen op internet steeds groter werd; sommige artikelen zijn al meer dan 20000 maal gedownload! Zo kunnen we nu het blad digitaal én fysiek uitgeven. In het januari-nummer van dit jaar heb ik al aangegeven dat het voor betalende abonnees mogelijk wordt om alle bladen vanaf 2004, dat zijn 39 Promise-bladen, te bekijken op onze website door middel van een eigen code. U kunt ze dan doorbladeren en printen. Voor i-pad gebruikers en diegenen die geen flash hebben zijn er de pdf's van alle nummers. Als het goed is hebt u onlangs die inlogcodes via een brief ontvangen. Helaas zijn er ook nog enkele abonnees, die dit jaar niet betaald hebben. Ook zij krijgen van ons per brief een toegangscode maar zij moeten wel binnen een maand het abonnementsgeld van 2014 voldoen anders worden deze codes geblokkeerd. Voor alle duidelijkheid: de meer dan 300 artikelen blijven voor iedereen toegankelijk. Via de toegangscode kunt u alle Promise-magazines met artikelen die nog vaak steeds actueel zijn, bekijken. Eind juli kunt u naast de gebruikelijke betalingen per overschrijving ook online uw abonnementsgeld betalen en eventuele giften doneren. Ook kunt u met de door u gekregen code uw persoonlijke (NAW) adresgegevens en email online wijzigen.

De volgende opties worden dan per juli mogelijk:

- Een abonnement op het blad Promise (4x per jaar) + toegangscode tot alle nummers voor minimaal € 16,- per jaar (werkelijke kosten € 25,-). Het jaarabonnement loopt van 1 januari tot en met 31 december. Indien u uw abonnement zou willen opzeggen dient u dit 4 weken van tevoren schriftelijk of per e-mail te laten weten.
- Alleen een online abonnement met toegangscode tot alle nummers, dus zonder de fysieke toezending van het blad, en wel voor minimaal € 12,- per jaar. Dit abonnement loopt ook van 1 januari tot en met 31 december. Iemand die zich nu abonneert betaalt € 4,- (tot 1 januari 2015).
- U kunt ook een los Promise-magazine on-line via onze webshop bestellen á € 4,- excl. verzendkosten.
- U kunt een geschenkabonnement geven voor een jaar á € 16,- (fysiek) en of € 12,- (online).
- U kunt ons een donatie schenken.
- Helaas is het voor buitenlandse abonnees niet meer mogelijk om het blad fysiek te ontvangen per 1-1-2015. De portokosten voor 4 nummers alleen al zijn € 23,-. Natuurlijk kan men zich wel abonneren op het on-line blad.
- U kunt relevante boeken en bladen in onze webshop bekijken en kopen.
- Ten slotte wordt het ook mogelijk enkele e-books van brochures of artikelenseries te downloaden.

We zijn God dankbaar dat we dit werk mogen voortzetten. Ook dankbaar voor de vele bemoedigende respons op ons werk. We zijn dankbaar voor uw gebeden en giften. We hopen dat het mag bijdragen tot een bijbels denken over gezondheid en dat de vele artikelen behulpzaam mogen zijn bij (het toetsen van) geestelijke hulpverlening en voor de apologetiek van ons geloof. Ook zijn we dankbaar voor de vele vragen van niet-gelovigen die we mogen beantwoorden. Bovenal hopen we dat ons werk mag bijdragen in de kennis van Christus en de ervaring van Zijn opstandingsleven.

*Met broederlijke groet,
Gerard Feller*

Colofon

Het blad "Promise" is een uitgave van stichting Promise en verschijnt 4 maal per jaar.

Het doel van de stichting is de verkondiging van het evangelie van Jezus Christus.

De stichting tracht dit doel te bereiken door:

- a. Het toetsen van allerlei maatschappelijke en geestelijke stromingen en denkwijzen, vooral op medisch en sociaal gebied aan het Woord van God, de Bijbel.
- b. Het publiceren via het blad Promise van geschriften en of bijbelstudies met bovengenoemd doel, dit tevens via audiovisuele middelen aan een zo breed mogelijk publiek.

De stichting is interkerkelijk en heeft als grondslag, zich daarbij alleen te laten leiden door de Bijbel, waarvan ze gelooft dat dit het geïnspireerde Woord van God is en alleen onfeilbaar gezag heeft.

We geloven dat God deze wereld zo lief heeft, dat Hij zijn Zoon gegeven heeft om onze straf op de zonde te dragen, opdat wij, indien we in Hem geloven eeuwig met Hem mogen leven en ook nu dagelijks Zijn aanwezigheid mogen ervaren. Door middel van diverse activiteiten van de stichting willen we deze boodschap uitdragen

Redactie

Gerard en Coby Feller, Oudewater
drs. W.J. Pijnacker Hordijk, Delft

Comité van aanbeveling

Ds. Orlando Bottenbley
Drs Martie Dieperink
Drs Bert Dorenbos
Drs MartienJan de Haan
Prof. dr. Ir. Henk Jochemsen
Dhr. Hans L.J. Keijzer
Prof.dr. Martjan Paul
Drs Chr. Steyn
Dhr. Teun Stortenbeker
Dhr Feike ter Velde
Ds dr. Paul J. Visser
Drs Jef de Vriese (België)
Drs Téó v.d. Weele
Dr. Jim Wilder (U.S.A.)

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van de artikelen is voor de auteur en/of de redactie

Vormgeving DUO-ontwerp, Utrecht

Druk Boom + Verweij grafiservices, Mijdrecht

ISSN: 1383-0295

verschijnt 4x per jaar

Abonnement: minimaal € 16,- per jaargang

St.Promise

Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater
Tel. 0348 - 563359
e-mail: info@stichting-promise.nl
internetpagina: www.stichting-promise.nl
IBAN ING: NL10INGB0004906197
BIC ING: INGBNL2A

IBAN Rabobank: NL58RABO03916.83.071

BIC Rabobank: RABONL2U

Voor België:

Abonnement: minimaal € 20,- per jaargang
IBAN: BE09000169299857

St.Promise
Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater
Nederland

Losse nummer € 4,-

9 771383 029001